

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
အသံလွင့်တောကြားတော်မူအပ်သော

ဓမ္မစကြာ အနတ္တလက္ခဏသုတ်
မဟာသတိပဋ္ဌာန်
တရားတော်

သာသနာ - ၂၅၃၁ - ကေဏ - ၁၃၄၉ ခရစ် - ၁၉၈၇
သတိပဋ္ဌာန် (က)

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
နိုင်ငံတော်ဩပါဒါစရိယ၊ ကမ္ဘာ့သာသနာပြု
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး

သက်တော် (၇၈) နှစ်၊ သိက္ခာတော် (၅၈) ဝါ
၂၉-၇-၁၉၀၄ သောကြာနေ့တွင် ဖွားသန့်စင်သည်။
၁၄-၈-၁၉၈၂ စနေနေ့တွင် စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူသည်။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆကာ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
အသံလွင့်ဟောကြားတော်မူအပ်သော

၂၅၈၄၄

ဓမ္မစကြာ အနတ္တလက္ခဏသုတ်
မဟာသတိပဋ္ဌာန်
တရားတော်

သာသနာ - ၂၅၃၁ ကေဏဇာ - ၁၃၄၉ ခရစ် - ၁၉၈၇

သတိပဋ္ဌာန် (က)

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာမူခွင့်ပြုချက် ၃၂/၉၇ (၁)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက် ၃၄ / ၉၇ (၁)

ဒုတိယအကြိမ်

အုပ်ရေ ၁၀၀၀

၁၉၉၇၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

ထုတ်ဝေသူ

ဦးလှကြိုင် (၀၂၄၈)

ဗုဒ္ဓသာသနနက္ခဟအဖွဲ့ချုပ်

မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ

အမှတ် ၁၆၊ သာသနာ့ရိပ်သာလမ်း

ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကွန်ပျူတာစာစီ၊ အပုံးနှင့် အတွင်းစာသား

ပုံနှိပ်သူ

ဦးလှချို (၀၄၈၂၉)

တိုက်ဂါးအော့ဆက်

အမှတ် ၁၅၊ သုဒဿနလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း

တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ ☎ ၅၅၁၈၃၅

ဤစာအုပ်နိဒါန်း

၁၀၀၇ သဗ္ဗမင်္ဂလံ။

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၃၁၁-ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်နေ့မှစ၍ ပဋိပတ္တိသာသနာတော် ပြန့်ပွားရန် အလို့ငှာ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ သူတော်စင်အပေါင်းတို့အား ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားတို့ကို ၁။ ဟောလည်း ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်။ ၂။ ပြလည်း ပြသတော်မူခဲ့ပါသည်။

၁။ ဤသို့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတို့ကို ပြသတော်မူခဲ့သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့နှင့်တကွ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ် တွင်လည်းကောင်း၊ သီဟိုဠ် ယိုးဒယားစသော နိုင်ငံများတွင် လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပွားများ ရှုမှတ် ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ အမြောက်အများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတစ်ခုတည်း၌ပင် ၁၃၁၁-ခုနှစ်မှစ၍ ၁၃၂၅-ခုနှစ်အထိ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားပွားများ ရှုမှတ်ပြီးသူ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ သူတော်စင်အပေါင်း (၁၅၄၁၁) ယောက် ရှိခဲ့ပါသည်။

၂။ ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတို့ကိုလည်း ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံ၌ ဥပုသ်နေ့တိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင်လည်းကောင်း၊ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် နယ်သို့ကြွတော်မူပါက တပည့်ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာတစ်ပါးကလည်းကောင်း ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိပါသည်။

(ဃ)

နိဒါန်း

ထို့ပြင် အခါအားလျော်စွာ အမြို့မြို့ အရွာရွာသို့ ကြွရောက်
တော်မူ၍ ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိသည့်အပြင် တစ်ခါတစ်ရံ၌
သက်ဆိုင်ရာတို့က လျှောက်ထားသောအခါ မြန်မာ့အသံလွှင့်ဌာန
မှလည်း ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိပါသည်။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် တရားတော်များတွင်
အချို့သော တရားတော်များကို အသံဖမ်းယူ၍ အသံမှ စာအဖြစ်သို့
ကူးယူကာ စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်၍ ဖြန့်ချိခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် အကြိမ်ကြိမ် စက်တင်ပုံနှိပ်၍ ဖြန့်ချိခဲ့ပြီးသော
အသံလွှင့်ဌာနမှ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် -

(၁) ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး

(၂) အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

(၃) မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကြီး

တို့ကို တစ်အုပ်တည်း စုပေါင်း၍ ပုံနှိပ်ထားသော စာအုပ်ဖြစ်
ပါသည်။ တရားတော်ကို လိုလားသော အမျိုးသား သူတော်စင်
ရဟန်း ရှင် လူအပေါင်းတို့ ကောင်းစွာဖတ်ရှု၍ ဘာဝနာတရား
ပွားများနိုင်ကြပါစေသော်။

မင်္ဂလာအောင်မြင်
သာသနာ့ရိပ်သာ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး	၁
နိဒါန်း	၁
ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်	၂
တရားဦးဟောရန်ကြွချီတော်မူခြင်း	၄
တရားနာရန်ညွှန်ကြားတော်မူခြင်း	၄
၁။ အယုတ်တရားနှစ်ပါး	၆
၂။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအလယ်လမ်းအကျင့်တရား	၇
၃။ ဒုက္ခသစ္စာ	၁၁
၄။ သမုဒယသစ္စာ	၁၁
၅။ နိရောဓသစ္စာ	၁၂
၆။ မဂ္ဂသစ္စာ	၁၂
၇။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၁၃
၈။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၁၃
၉။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၁၃
၁၀။ သမုဒယသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၁၄
၁၁။ သမုဒယသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၁၄
၁၂။ သမုဒယသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၁၄
၁၃။ နိရောဓသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၁၅
၁၄။ နိရောဓသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၁၅
၁၅။ နိရောဓသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၁၅
၁၆။ မဂ္ဂသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်	၁၅

(စ)	မာတိကာ	
၁၇။	မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်	၁၆
၁၈။	မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်	၁၆
၁၉။	ရှေးကဘုရားဖြစ်ခဲ့ကြောင်းဝန်မခံခဲ့ပုံ	၁၆
၂၀။	ယခုဘုရားဖြစ်ကြောင်းဝန်ခံပုံ	၁၇
	အနုသန္ဓေစကား	၁၇
၂၁။	ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သိပုံ	၁၇
	အရှင်ကောဏ္ဍညသောတာပန်ဖြစ်ပုံ	၁၈
	မြတ်စွာဘုရားဥဒါန်းကျူးပုံ	၁၈
	ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်ရပုံ	၁၈
	အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တရားတော်ကြီး	၂၀
	နိဒါန်း	၂၀
	နာရီနှင့်မပြီး၍အားထုတ်ကြရသည်	၂၃
	နေယျပုဂ္ဂိုလ်တွေ	၂၄
	အချိုးကျကျ အားထုတ်ပုံ	၂၅
	ဒိဋ္ဌိမာနကိုပယ်ရန်	၂၇
၁။	ရူပက္ခန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ပုံ	၂၉
	မှတ်ဖွယ်ဆောင်ပုဒ်များ	၂၉
၂။	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ပုံ	၃၀
၃။	သညာက္ခန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ပုံ	၃၁
၄။	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ပုံ	၃၁
၅။	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ပုံ	၃၂
	မှတ်ဖွယ်ဆောင်ပုဒ်များ	၃၂
	အနုပဿနာ ၃-ပါးဆောင်ပုဒ်များ	၃၃
	အနတ္တလက္ခဏာကို ယနဖုံးသည်	၃၄

၆။ ရူပက္ခန္ဓာ၌လက္ခဏာရေး ၃-ပါးစိစစ်ချက် ...	၃၄
၇။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌လက္ခဏာရေး ၃-ပါးစိစစ်ချက် ...	၃၅
၈။ သညာက္ခန္ဓာ၌လက္ခဏာရေး ၃-ပါးစိစစ်ချက် ...	၃၅
၉။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌လက္ခဏာရေး ၃-ပါးစိစစ်ချက် ...	၃၆
၁၀။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌လက္ခဏာရေး ၃-ပါးစိစစ်ချက် ...	၃၆
၁၁။ ရုပ်တရား၌ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြချက် ...	၃၇
၁၂။ ဝေဒနာ၌ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြချက် ...	၃၇
၁၃။ သညာ၌ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြချက် ...	၃၈
၁၄။ သင်္ခါရတို့၌ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြချက် ...	၃၈
၁၅။ ဝိညာဏ်၌ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြချက် ...	၃၈
ရုပ်ကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံဆောင်ပုဒ်များ ...	၃၉
ဝေဒနာကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံဆောင်ပုဒ်များ ...	၄၀
သညာကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံဆောင်ပုဒ်များ ...	၄၁
သင်္ခါရကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံဆောင်ပုဒ်များ ...	၄၂
ဝိညာဏ်ကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံဆောင်ပုဒ်များ ...	၄၄
၁၆။ နိဗ္ဗိန္ဒညာဏ်နှင့်တကွ မဂ် ဖိုလ်ညာဏ်များဖြစ်ပုံ ...	၄၅
၁၇။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ ...	၄၅
မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး ...	၄၇
ပထမပိုင်း ...	၄၇
သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးသရုပ် ...	၄၈
ဒုတိယပိုင်း ...	၅၆
တရားမဆုံးမီထသွားသောပေဿပုဂ္ဂိုလ် ...	၅၈
တတိယပိုင်း ...	၆၅
စွဲလမ်းမှုကင်းအောင်ဝိပဿနာရှုပုံ ...	၆၇

(၉)

မာတိကာ

အသိဉာဏ် ၄-မျိုးသရုပ်အဓိပ္ပါယ်	၆၉
မင်္ဂလိုလ်မရနိုင်သောခေတ်မရှိပုံ	၇၁
ဒိပ္ပါဘိညရဟန္တာဖြစ်ခြင်းအကြောင်း	၇၃
စတုတ္ထပိုင်း	၇၄
ဝိပဿနာ အခြေခံရှုနည်း ၂-မျိုး	၇၄
အစွဲအလမ်းကင်းအောင် ဝိပဿနာရှုပုံ	၇၆
ထင်ရှားသိလွယ်တဲ့ရုပ်ကစပြီးဝိပဿနာရှုရပုံ	၇၉
၁။ အစွန်းပယ်အလယ်သွား	၈၃
၂။ မဂ္ဂင်ရှစ်တန်လမ်းမှန်၏သရုပ်	၈၃
၃။ အနု အလတ် အရင့် မဂ္ဂင် ၃-မျိုး	၈၃
၄။ သစ္စာလေးတန်အမှန်လေးပါး	၈၃
၅။ ဒုက္ခသစ္စာ	၈၄
၆။ ဥပါဒါန်နှင့်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	၈၄
၇။ သမုဒယသစ္စာ	၈၄
၈။ နိရောဓနှင့်မဂ္ဂသစ္စာ	၈၄
၉။ ဉာဏ် ၃ပါးနှင့် ၎င်းတို့၏ဖြစ်ရာကာလ	၈၅
၁၀။ သစ္စဉာဏ်၏ ကိစ္စ ၄-ပါး	၈၅
ကန်တော့ခန်း	၈၆
ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ဘုရားရှိခိုးခန်း	၈၆

ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကြီး

(၁၃၁၉-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညတွင် ဟောတော်မူသည်)
ဂုဏ်တော် ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားရှင်အား ရှိခိုးပါ၏။
နိဒါန်း

ဒီကနေ့ဟာ (ဓမ္မစကြာ တရားတော်ကြီးကို စတင်ပြီး ဟောခဲ့တဲ့ နေ့ကစ၍ ရေတွက်လျှင် ၂၅၄၆-နှစ်မြောက်) ဓမ္မစကြာအခါတော်နေ့ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ ဓမ္မစကြာအခါတော်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ဟောကြားမယ်။ ဒီတရားတော်ကြီးကို လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၅၄၆-နှစ်က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် စတင်ပြီး ဟောကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီတရားတော်ကြီးကို ပါဠိဘာသာဖြင့် “ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ “တရားစက်ဘီးကို စတင်ပြီးလည်စေတဲ့ တရားတော်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ စတင်လည်စေပုံကို ထင်ရှားသိပြီး၊ ကြည်ညိုရအောင် ရှေးဦးစွာ ဒီတရားတော်ရဲ့ နိဒါန်းအကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြပါဦးမယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ အလောင်းတော်ဟာ ကမ္ဘာပေါင်းလေး အသင်္ချေနှင့်တစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး ဗုဒ္ဓဘုရားဖြစ်ရန်အတွက် ပါရမီတွေကို ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုပါရမီဖြည့်လို့ ပြည့်စုံတဲ့အခါ နောက်ဆုံးဘဝမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၈၁-နှစ်က ကပိလဝတ်ပြည့်ရှင် ခမည်းတော်ဘုရင် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးနှင့် မယ်တော် မာယာဒေဝီတို့ရဲ့ သားတော် “သိဒ္ဓတ္ထ”မည်တဲ့ မင်းသားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ထိုစဉ်ကာလက ကပိလဝတ်ခေါ်တဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ တည်နေရာ ဒေသကတော့ ယခုခေတ်အခါမှာ အိန္ဒိယပြည်၏ မြောက်ဘက်

နယ်စပ် နီပေါပြည်နယ်ထဲမှာ တည်ရှိနေပါတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကလေး ၁၆-နှစ်အရွယ်ရောက်သောအခါမှာ မယ်တော် ၁မည်းတော်များက ယသော်ဧရာခေါ်တဲ့ မင်းသမီးကလေးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီး အင်မတန်ကြီးကျယ်တဲ့ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ခံစားစေခဲ့ပါတယ်။ အသက်တော် ၂၉-နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်တဲ့အခါမှာ သူအို၊သူနာ၊သူသေ၊ရဟန်းဆိုတဲ့ နိမိတ်ကြီး ၄-ပါးကို တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် အိုတတ်၊နာတတ်၊ သေတတ်တဲ့ လောကကြီးကို အရှံကြီး ရှံမုန်းစက်ဆုပ်ပြီး အလွန်ပင် သံဝေဂတရား ရတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူ့ဘောင်မှထွက်ခွာပြီး ရဟန်းပြုကာ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားကို ရှာမှီးတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဥရုဝေလတောအရပ်မှာ “ဒုက္ကရစရိယာ” ခေါ်တဲ့ အကျင့်များကိုလည်း ကျင့်သုံးနေခဲ့ပါတယ်။

ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်

ကျင့်သုံးပုံကတော့ ထွက်သက် ဝင်သက်များကို လုံးဝမထွက်ရ မဝင်ရအောင် အောင့်ချုပ်ပြီးတော့လည်း ကျင့်ခဲ့ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် ဒီလိုကျင့်တဲ့အတွက် ဘယ်လိုအကျိုးထူးကိုမျှ မရခဲ့ပါဘူး။ ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရုံမျှသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့အစာကိုလဲ ဖြတ်တောက်ပြီးတော့ ခြူးခြံစွာ ကျင့်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်နေ့လျှင် ပဲပြုတ်ရေ လက်တစ်ဇွန်းမျှကိုသာ သုံးဆောင်ပြီးတော့လဲ နေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုအစာကို ဖြတ်တောက်ပြီး ကျင့်တဲ့အတုကလဲ ဘာအကျိုးထူးကိုမျှ မရခဲ့ပါဘူး။ ကိုယ်ပင်ပန်းဆင်းရဲရုံမျှသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုပင်ပန်းအောင်ကျင့်ရတဲ့ အကျင့်မျိုးတွေကတော့ ထိုစဉ်ကာလက အိန္ဒိယနိုင်ငံ တဝန်းလုံးမှာ အကျင့်ကောင်းအနေနဲ့ ခေတ်စားနေတဲ့

“အတ္တကိလမထာနယောဂ” အကျင့်တွေပါဘဲ၊ ယခုလဲ ဒီအကျင့်မျိုးတွေဟာ အချို့ဘာသာဝင်တွေထဲမှာ ခေတ်စားနေတုန်းပါဘဲ။

ဘုရားအလောင်းတော်မှာ ဒီလို ၆-နှစ်တိုင်တိုင် ကျင့်လို့ဘာမျှ အကျိုးထူး မပေါ်တဲ့အခါမှာ ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်တွေကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ အာနာပါနဈာန်ကို ပွားနိုင်စေရန်အတွက် ကာယဗလအင်အား ပြည့်စေရန် အစာအဟာရကို ပြန်လည် သုံးဆောင်ခဲ့ပါတယ်။

ထိုစဉ်အခါက ပဉ္စဝဂ္ဂိခေါ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ငါးဦးဟာ ဘုရားအလောင်း ဘုရားဖြစ်တဲ့အခါ တရားဦးနာရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဘုရားအလောင်း ထံမှာ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုနေကြပါတယ်။ ဘုရားအလောင်း အစာအဟာရ ပြန်လည်သုံးဆောင်တာကို မြင်ရတော့ “ပဓာန” အလုပ်ကထွက်တယ် ဘုရားမဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလို့ အထင်မှားပြီး တော့ သူတို့က ဘုရားအလောင်းအပေါ်မှာ မျှော်လင့်ချက်မရှိဘဲ ဖြစ်သွားကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးဟာ ဘုရားအလောင်းကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့ပြီး ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန်တောမှာ သွားရောက်နေထိုင်ကြပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူခြင်း

ဘုရားအလောင်းတော်လည်း အစာအဟာရ သုံးဆောင်လို့ ကာယဗလ အားရှိတဲ့အခါမှာ “အာနာပါနဈာန်”များကို ဖြစ်ပွားစေပါတယ်။ ထို့နောက် ယခု ဗုဒ္ဓဂယာခေါ်တဲ့ နေရာတွင် “ဗောဓိညောင်ပင်ကြီး” အောက်မှာ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူကာ အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားများကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နမ်တရားတို့၏

အဖြစ်အပျက်ကို ဝိပဿနာရှုသဖြင့် သစ္စာလေးပါး တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်တော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ဝိမုတ္တိသုခခေါ်တဲ့ ဖလသမာပတ် ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူကာ ရ-ပါးသောဌာနတို့၌ ရ-ရက်စီ အားလုံးပေါင်း ၄၉-ရက် သီတင်းသုံး နေတော်မူခဲ့ပါတယ်။

တရားဦးဟောရန် ကြွချီတော်မူခြင်း

ဒီလို နေတော်မူပြီးတဲ့အခါမှာ တရားဦးဟောရန်အတွက် ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့၏နေရာ မိဂဒါဝုန်တောသို့ ကြွချီတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဂယာမှ မိဂဒါဝုန်တောအထိ ၁၈-ယူဇနာ ဝေးကွာတယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခုခေတ် ရထားလမ်း မိုင်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ၁၄၂-မိုင် ရှိတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့၏ နေရာသို့ ရောက်တဲ့အခါ အသင့်ခင်းထားတဲ့နေရာမှာ ထိုင်နေတော်မူပါတယ်။ ဒီလိုထိုင်နေတဲ့အခါမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့က ဘုရား ဖြစ်လာမှန်း မသိကြသေးသည့်အတွက် “ငါ့ရှင်ဂေါတမ ငါ့ရှင် ဂေါတမ”လို့ ရှေးကလိုပင် ပြောနေကြအတိုင်း မရှိမသေ သူငယ်ချင်း ပြော ပြောဆိုနေကြပါတယ်။

တရားနာရန် ညွှန်ကြားခြင်း

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက မိမိဟာ ဘုရားအစစ်ဖြစ်လာ တဲ့အကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြီး တဲ့တိုးပဲ မိန့်ကြားတော်မူရပါ ပါတယ်။ မိန့်ကြားပုံကတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့ရှေးဘုရားတို့နှင့် အလားတူဖြစ်တဲ့ ငါဘုရားကို ငါ့ရှင် ဟူ၍ မခေါ်ကြနဲ့၊ ဂေါတမ ဟူ၍လဲ အမည်ထုတ်ပြီး မခေါ်ကြနဲ့၊ ရဟန်းတို့- ငါသည် ပူဇော်

အထူးကို ခံတော်မူထိုက်တဲ့၊ တရားအလုံးစုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မှန်ကန်စွာသိတဲ့ ရှေးဘုရားတို့နှင့် အလားတူဖြစ်တဲ့ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်လာပြီ၊ နားစိုက်ကြလော့ "သေခြင်းကင်းတဲ့ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်" ကို ငါသိလာပြီ သင်တို့အား ငါ သွန်သင်ညွှန်ပြပေးမည်၊ တရားတော်ကို ငါဟောမည်၊ သွန်သင်ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း လိုက်နာ၍ ကျင့်သုံးကြမယ် ဆိုလျှင် သင်တို့ဟာ ရဟန်းပြုခြင်းရဲ့ ရည်မှန်းချက် အကျိုးလဲဖြစ် အကျင့်မြတ်ရဲ့ အဆုံးပန်းတိုင်လဲဖြစ်တဲ့ အမြင့်ဆုံးတရားကို ယခုဘဝ မကြာခင် အတွင်းမှာဘဲ သင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် မျက်မှောက်တွေ့ပြီး နေကြရပါလိမ့်မယ်လို့ ဒီလို ရဲရဲကြီး ဝန်ခံချက် ပေးပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဒီလို မြတ်စွာဘုရားက တည့်တည့်ကြီး ပြောပြပေမယ့်လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့က မရိပ်မိကြသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် သူတို့က ပြန်လှန်ပြီး ကန့်ကွက်ပြောဆိုကြပြန်တယ်။

"ငါ့ရှင်ဂေါတမ သင်ဟာဟိုတုန်းက အစာကိုဖြတ်ပြီး ဒုက္ကရ စရိယာအကျင့်ကို ကျင့်နေတာတောင်မှ ပကတိလူသာမန် တရားထက် သာလွန်မြင့်မြတ်တဲ့ အရိယာဉာဏ်အမြင် တရားထူးကို မရခဲ့ဘူးမဟုတ်လား။ ဒီတော့ယခုလို ပဓာနလုပ်ငန်းက ထွက်ပြီး ပစ္စည်းများအောင် အားထုတ်နေတဲ့အခါမှာ အရိယာအမြင် တရားထူးကို ဘယ်မှာရနိုင်ပါ့မလဲ?" လို့ ဒီလိုကန့်ကွက် ပြောဆို ကြပြန်တယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက မိမိဟာ ဘုရားအစစ် ဖြစ်လာတဲ့ အကြောင်းကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်မံပြီး မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့ကလည်း သုံးကြိမ်စလုံးဘဲ ကန့်ကွက်နေကြပြန်ပါတယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက သတိပေးတဲ့

အနေနဲ့ “ပဉ္စဝဂီတို့ စဉ်းစားကြလော့၊ ရှေးအခါက ငါဒီလို ပြောဘူးတာကို သင်တို့ကြားဘူးပါသလား”လို့ မေးတော် မူလိုက်တယ် ဒီတော့မှ ပဉ္စဝဂီတို့က သတိရသွားကြပါတယ်။

“ဟို ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကို ကျင့်နေတုန်းကတော့ ဘုရား မဖြစ်သေးလို့ ဘာမျှမပြောခဲ့ပေဘူး၊ ယခု ပြောတာကတော့ တကယ် ကို ဘုရားဖြစ်လာလို့ ပြောတာ ဟုတ်ပေလိမ့်မယ်”လို့ သဘောပေါက်ပြီးတော့ “ဟိုတုန်းက ဒီလို မပြောခဲ့ဘူးကြောင်း” ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး မိန့်ကြားမယ့် တရားကိုနာကြားရန်လဲ ရိုရိုသေသေ နားစိုက်နေကြပါတယ်။ ထိုအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ဒီလို စတင်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

၁-အယုတ်တရား နှစ်ပါး

ရဟန်းတို့ ရှင်ရဟန်းဖြစ်တဲ့ သူဟာ ဤအဖို့နှစ်ပါး လမ်းမှားနှစ်သွယ်ကို မမှီဝဲအပ်ဘူး၊ ဘယ်ဟာ ဘယ်နှစ်ပါးကိုလဲ ဆိုလျှင် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကိလေသာကာမ ချမ်းသာကို ခံစားနေတာလဲ ပထမ လမ်းမှားအဖို့တစ်ပါး ဖြစ်ပေသည်။ ဒီကာမချမ်းသာကို သာယာခံစားမှုဟာ ယုတ်ညံ့ပါသည်။ ရွာသူ ရွာသားတို့ရဲ့ အလေ့အလာ ဖြစ်ပါသည်။ အရိယာ သူမြတ်တို့ရဲ့ အကျင့်မဟုတ်ပါ။ သေခြင်းကင်းရန်အတွက် အကျိုးစီးပွား အစစ် အမှန်ဖြစ်တဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်လဲ ဘာမျှ မသက်ဆိုင်ပါ။ ထို့ပြင် သပ္ပာယ်ဖြစ်တဲ့ အစားအစာ အဝတ်အရံ ဥတု၊ ဣရိယာ ပုတ်များကိုတောင်မှ မမှီဝဲတော့ဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်တဲ့အကျင့် ကလဲ ဒုတိယလမ်းမှားအဖို့ တစ်ပါး

ဖြစ်ပေသည်။ ဒီကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ကျင့်မှုဟာလဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲရုံမျှသာ ရှိပါသည်။ အရိယာသူမြတ်တို့၏ အကျင့်ကောင်းကား မဟုတ်ပါ။ အကျိုးစီးပွား အစစ်အမှန်ဖြစ်တဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်လဲ ဘာမျှမသက်ဆိုင်ပါ။

၂-မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်း အကျင့်တရား

ရဟန်းတို့- ငါဘုရားသည် အဲဒီ အဖို့နှစ်ပါး လမ်းမှားနှစ်သွယ်ကို မချဉ်းမကပ်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်ပြီးလျှင် အလယ်လမ်းအကျင့်ကို သိမြင်လာပြီ၊ ငါသိလာတဲ့ ဒီအလယ်လမ်း အကျင့်ဟာ ပညာမျက်စိကိုလဲ ပွင့်လင်းစေပါသည်။ အသိဉာဏ်ကိုလည်း ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ကိလေသာငြိမ်းဖို့ အထူးသိဖို့ ထိုးထွင်းသိဖို့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့လဲ ဖြစ်ပါပေသည်။

ရဟန်းတို့ ငါသိလာပြီဖြစ်တဲ့ ထိုအလယ်လမ်းအကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဤအရိယမဂ်လမ်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂါရှစ်ပါး ဟူသည်မှာ-

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာသိခြင်း၊
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာကြံခြင်း၊
- (၃) သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောဆိုခြင်း၊
- (၄) သမ္မာကမ္မန္တ-မှန်စွာပြုလုပ်ခြင်း၊
- (၅) သမ္မာအာဇီဝ-မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊
- (၆) သမ္မာဝါယာမ-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊
- (၇) သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊

(၈) သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက် တည်ကြည်ခြင်း ဆိုတဲ့ ဤရှစ်ပါးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသိလာတဲ့ "မဂ္ဂင်

ရှစ်ရပ် အလယ်လမ်း အကျင့်မြတ်” သည် ပညာမျက်စိကိုလည်း ပွင့်လင်းစေပါသည်။ အသိဉာဏ်ကိုလဲ ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ကိလေသာငြိမ်းဖို့ အထူးသိဖို့ ထိုးထွင်းသိဖို့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုဖို့လဲဖြစ်ပါပေသည်။

အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြချက်

ဟော - ဒီနေရာမှာတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အလိုတော်ကို အနည်းငယ်ဖွင့်ပြီး ပြောရလိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ အလောင်းတော်ဘဝက အသက်တော်- ၂၉နှစ်တိုင်အောင် ကာမ သုခလှိုကလမ်းကို လိုက်ခဲ့တယ်။ ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်နေတဲ့အခါမှ အတ္တကိလမထလမ်းကို လိုက်ခဲ့တယ်။ နောက်ကာလမှာ ထိုလမ်းမှား နှစ်ခုလုံးကို ပယ်စွန့်ပြီး မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ် လမ်းမှန်အတိုင်း ကျင့်ပြီး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက် တော်မူခဲ့တယ်။ ဒါကိုရည်ပြီးတော့ “ဧတေခေါ ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ” = “ငါဘုရားသည် အဲဒီအဖို့နှစ်ပါး လမ်းမှားနှစ်သွယ်ကို မချဉ်းမကပ်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်ပြီးလျှင် အလယ်လမ်းကျင့်ကို သိမြင်လာပြီ ရဟန်းတို့” ဟု ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား သိလာတဲ့ ပဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်း အကျင့် ဆိုတာဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင် ဖြစ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက “သမ္မာဒိဋ္ဌိ” တစ်ခုကို ပြောလိုက်လျှင် သူ့ရဲ့နောက်ပါ အခြံအရံဖြစ်တဲ့ အင်္ဂါ ၇-ပါးကိုလဲ ပြောပြီးသား ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ တစ်ခုကိုဘဲ အနည်းငယ်ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောပြမယ်။ အဋ္ဌကထာ များမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆-မျိုး ဝေဖန်ပြထားပါတယ်။ ၁။ ကမ္မဿကတာ

သမ္မဒိဋ္ဌိ ၂။ ဈာန သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၃။ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၄။ မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၅။ ဖလ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆။ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒီ ခြောက်ပါးပင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာတွေကတော့ အရိယမဂ်ရဲ့ အကျိုးတရားများ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဒီ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်ထဲမှာ ထည့်သွင်းပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ ကျန်တဲ့ ၄-ပါးကိုသာ ပြောဖို့ လိုပါတယ်။

အဲဒီ ၄-ပါးထဲမှာ “ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ” ဆိုတာ မိမိကိုယ်တိုင်ပြုထားတဲ့ ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံ အားလျော်စွာ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ခံစားရတယ်လို့ ယုံကြည်သိမြင်တာကိုဘဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိအယူရှိပါမှ ဒါန၊ သီလ စသော ကောင်းမှုတွေ ကောင်းကောင်းဖြစ်ပွားနိုင်ပါတယ်။ ဘာဝနာကို အားထုတ်ပြီး မဂ်ဖိုလ်ကိုလည်းရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကိုရည်မှန်းပြီး ဒါန၊ သီလစသော ကုသိုလ်ကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ဒီ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ ကမ္မာသင်္ကပ္ပ စသော သူ့အခြံအရံ မဂ္ဂင်များနှင့်တကွ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ ဒီမဂ္ဂင်တရားများရဲ့ အစွမ်းကြောင့် အဲဒီဒါန၊ သီလကုသိုလ်များက ယခုဘဝလို မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်တဲ့ ဘဝကောင်းကိုပို့ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ “ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုလဲ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း တရား” လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

ရူပဈာန်၊ အရူပဈာန်များမှာပါတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိဟာလဲ ဝိပဿနာရဲ့ အခြေခံဖြစ်လျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားဖြစ်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ မဂ်ဖိုနိဗ္ဗာန်ကိုရဖို့

အခြေခံတရားများ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးကို “မူလမဂ္ဂင်”လို့ မှတ်ရပါတယ်။

ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ပါဘဲ၊ ဒီဝိပဿနာပြည့်စုံတဲ့ အခါမှာ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင် လို့လဲ ခေါ်ရပါတယ်။ အရိယာမဂ်ရဲ့ ရှေ့သွားမဂ္ဂင်မို့ ရှေ့ပိုင်းမဂ္ဂင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဝိပဿနာဆိုတာ ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ထင်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောကို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ဉာဏ်ပင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ဒီလိုသဘောမှန်ကို သိနေလျှင် သာယာဖွယ် အာရုံနှင့် တွေ့ရသော်လည်း သာယာမှု ရာဂမဖြစ်တော့ဘဲ ငြိမ်းနေပါတယ်။ ဒီလိုသာယာမှု ငြိမ်းနေတဲ့အတွက် သုံးဆောင်သင့်တဲ့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း စသည်တို့ကို သုံးဆောင်သော်လဲ ကာမချမ်းသာ ကိုသာယာခံစားတဲ့ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂလဲ မဖြစ်ဘူး၊ လုံးလုံးမသုံးဆောင်ဘဲ နေတာမဟုတ်လို့ ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ကျင့်တဲ့ အတ္တကိလမထာနုယောဂလဲ မဖြစ်ဘူး။

ဒါကြောင့် ကိုယ်မပင်ပန်းရအောင် သုံးဆောင်သင့်တဲ့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း စသည်ကိုလဲ သုံးဆောင်ရမယ်၊ သုံးဆောင်တဲ့ အခါမှာလဲ ကိလေသာ မဖြစ်ရအောင် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ရှုရှုပြီးသုံးဆောင်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဒီအကျင့်လမ်းဟာ အတ္တကိလမထာလမ်းလို တင်းလွန်းတာလဲမဟုတ်ဘူး၊ ကာမသုခလ္လိကာလမ်းလို လျော့လွန်းတာလဲမဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမလျော့လွန်း မတင်းလွန်း အလယ်အလတ် ဖြစ်နေတဲ့အတွက် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းလို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ဒီမဇ္ဈိမပဋိပဒါ

နည်းလမ်းအရ ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ပေါ်လာသမျှအာရုံတွေကို ရှုနေလျှင် ရှုတိုင်းရှုတိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဟာ သူ့အခြံအရံ မဂ္ဂင်များနှင့်တကွ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ပွားလို့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်က ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ္ဂင်များ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး သေခြင်း ကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ကာ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိမြင် ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်ဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်လာခဲ့တဲ့သစ္စာ ၄-ပါးကို ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော် မူပါတယ်။

၃-ဒုက္ခသစ္စာ

ရဟန်းတို့ - ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲအမှန် ဖြစ်ပေသည်။ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းလဲ ဆင်းရဲပင်၊ အိုခြင်းလဲဆင်းရဲပင်၊ နာခြင်းလဲ ဆင်းရဲပင်၊ သေခြင်းလဲ ဆင်းရဲပင်၊ မချစ်မနှစ်သက်အပ်တဲ့ အာရုံဝတ္ထုများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ဆုံရခြင်းလဲ ဆင်းရဲပင်၊ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်တဲ့ အာရုံဝတ္ထုများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကွဲကွာရခြင်းလဲ ဆင်းရဲပင်၊ အလိုရှိတာကို မရခြင်း၊ မရနိုင်တာကို လိုချင်ခြင်းသည်လဲ ဆင်းရဲပင်၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဆိုလျှင် ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေခဲ့တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်များသည် ဆင်းရဲ ချည်းပင် ဖြစ်သည်။

၄-သမုဒယသစ္စာ

ရဟန်းတို့ - ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်းအမှန် ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်တဏှာသည် တဖန်ဘဝသစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်၏။ နှစ်သက်တပ်စွဲခြင်း သဘောရှိ၏၊ ထိုထိုရရာအာရုံ၊ ရရာဘဝတို့၌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့ လျက်ရှိ၏။

ထိုတဏှာမှာ သရုပ်အားဖြင့် ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်သော တဏှာ၊
ဘဝ၌ တပ်မက်သောတဏှာ၊ သူ့အလိုလို ဘဝပြတ်ခြင်း၌
တပ်မက်သောတဏှာ ဟူ၍ ၃-ပါးအပြား ရှိ၏။ ဤတဏှာသည်
ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း အမှန်ဖြစ်ပေသည်။

၅-နိရောဓသန္တာ

ရဟန်းတို့ - ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲ
ချုပ်ငြိမ်းရာအမှန် ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းမှာ သရုပ်အားဖြင့် ယင်း
တဏှာ ၃-ပါး၏ အကြွင်းမဲ့ပျက်ပြယ် ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်း၊ ယင်း
တဏှာကိုစွန့်ခြင်း၊ လွတ်လွတ်စွန့်ခြင်း၊ ယင်းတဏှာမှ လွတ်
မြောက်ခြင်း၊ ယင်းတဏှာဖြင့် မငြိမတွယ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

၆-မဂ္ဂသန္တာ

ရဟန်းတို့ - ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲ
ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့ အကျင့်လမ်းမှန် အစစ်
ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းမှာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဤအရိယမဂ်ပင်
ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂါရှစ်ပါးမှာ ၁။ မှန်စွာသိမြင်ခြင်း၊ ၂။ မှန်စွာကြံခြင်း၊
၃။ မှန်စွာပြောဆိုခြင်း၊ ၄။ မှန်စွာပြုလုပ်ခြင်း၊ ၅။ မှန်စွာအသက်
မွေးခြင်း၊ ၆။ မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊ ၇။ မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊
၈။ မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။

အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ စကားရပ်များဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်လာတဲ့
သစ္စာ ၄-ပါးကို ဖော်ပြပါတယ်။ ဒီလိုသိရာမှာ သစ္စာ ၄-ပါးရဲ့

သဘောသဘာဝ အသီးသီးကို သိတဲ့သစ္စဉာဏ်က ၄-ပါး၊ ပြုသင့် တဲ့ကိစ္စ ၄-ပါးကို၊ သိတဲ့ကိစ္စဉာဏ်က ၄-ပါး၊ ကိစ္စ ၄-ပါးလုံး ပြီးစီးကြောင်းကို ပြန်လှည့်ဆင်ခြင်တဲ့ ကတဉာဏ်က ၄-ပါးအားဖြင့် ဉာဏ် ၁၂-ပါး ပါဝင်နေပါတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ် ၁၂-ပါးလုံး ဖြစ်ပုံကို ဒီလို ဆက်လက်ပြီး ဟောသွားပြန်ပါတယ်။

၇-ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

“ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲမှန် ဖြစ်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးက မကြားဖူးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၈-ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲမှန်တရားကို ပိုင်းခြား၍သိသင့် သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၉-ဒုက္ခသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲမှန်တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိပြီးပြီ”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့်

သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၀-သမုဒယသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်

“ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း တရားမှန်ဖြစ်သည်”ဟု ငါ့မှာရှေးက မကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများ အပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၁-သမုဒယသစ္စာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း တရားမှန်ကို ပယ်သင့်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၂-သမုဒယသစ္စာ၌ ကတဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း တရားမှန်ကို ပယ်ပြီးပြီ”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများ အပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၃-နိရောဓသန္တာ၌ သစ္စဉာဏ်

“ဤသည်ကား အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ တရားမှန်ဖြစ်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၄-နိရောဓသန္တာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ တရားမှန်ကို မျက်မှောက်ပြုသင့်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာ သိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၅-နိရောဓသန္တာ၌ ကတဉာဏ်

“ထိုအရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ တရားမှန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီးပြီ”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၆-ဓမ္မသန္တာ၌ သစ္စဉာဏ်

“ဤသည်ကား ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့ အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ဖြစ်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးက

မကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၇-ဓဉ္စသန္တာ၌ ကိစ္စဉာဏ်

“ထိုဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့ အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေသင့်သည်”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများ အပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၈-ဓဉ္စသန္တာ၌ ကတဉာဏ်

“ထိုဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့ အရိယာတို့ သိအပ်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ကို မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေပြီးပြီ”ဟု ငါ့မှာ ရှေးကမကြားဖူးသေးတဲ့ တရားများအပေါ်မှာ ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပြီ၊ အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပြီ၊ ထင်ရှားစွာသိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ ရဟန်းတို့။

၁၉-ရှေးက ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ဝန်မခံခဲ့ပုံ

ရဟန်းတို့-ဤအရိယသစ္စာ ၄-ပါး၌ ယခု ပြောခဲ့ပြီးတဲ့ အတိုင်း အပြန် ၃-ပါး၊ အခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိတဲ့ ယထာဘူတ

ဉာဏ်အမြင် ငါ့မှာ ကောင်းကောင်း မစင်ကြယ်သေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး "အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သမ္မာသဗ္ဗေဓိဉာဏ်- ဘုရားဉာဏ်ကို ငါရပြီ ငါဘုရားဖြစ်ပြီ"ဟု ဝန်ခံခဲ့သေးပါ ရဟန်းတို့။

၂၀-ယခုမှ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပုံ

ရဟန်းတို့-ငါ့မှာ ဤအရိယသစ္စာ ၄-ပါး၌ ယခုပြောခဲ့ပြီးတဲ့ အတိုင်း အပြန် ၃-ပါး၊ အခြင်းအရာ ၁၂-ပါးရှိတဲ့ ယထာဘူတ ဉာဏ်အမြင် ကောင်းစွာသန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီးတဲ့ အခါကျမှသာလျှင် နတ်နှင့်တကွ၊ မာန်နတ်နှင့်တကွ ဗြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်သော လောကကြီးထဲ၌ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားနှင့်တကွ၊ နတ်လူတို့နှင့် တကွဖြစ်သော သတ္တဝါများထဲ၌ အလွန်အကဲမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သမ္မာသဗ္ဗေဓိဉာဏ်=ဘုရားဉာဏ်ကို ငါရပြီ ငါဘုရားဖြစ်ပြီဟု ဝန်ခံခဲ့ပါသည် ရဟန်းတို့။

အနုသန္ဓေစကား

ဒီလို ဝန်ခံရာမှာလဲ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ အတိအကျ မှန်ကန်စွာသိပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ထပ်လောင်းပြီးနိဂုံးချုပ် အနေနဲ့ ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။

၂၁-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်သိပုံ

"ငါ၏ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှုဟာ တဒင်္ဂလွတ်ခြင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘနလွတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ သမုစ္ဆေဒလွတ်ခြင်း၊ ပဋိပဿဒ္ဓိ လွတ်ခြင်းဖြစ်၍ ဘယ်တော့အခါမျှ မပျက်နိုင်တော့ပြီ၊ ယခုလက်ရှိ ဘဝဟာ အဆုံးစွန်သောဘဝ ဖြစ်ပေသည်၊ ယခုအခါ တစ်ဖန်

ဖြစ်ပေါ်မည့် ဘဝသစ် ငါ့မှာမရှိတော့ပြီ”ဟု ဆင်ခြင်ပြီး မှန်ကန်စွာ သိမြင်တဲ့ “ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အမြင်လဲ ငါ့မှာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ ရဟန်းတို့”ဟု မိန့်တော်မူကာ ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကြီးကို အပြီးသတ် နိဂုံးချုပ်တော်မူခဲ့ပါသည်။

အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပန်ဖြစ်ပုံ (အကျိုးပြစကား)

ထိုစဉ်အခါက ဒီဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီးကို ကြားနာရတဲ့ အတွက် ဗြဟ္မာ ၁၈-ကုဋေနှင့် အတိုင်းမသိ များစွာသောနတ်များ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရသွားကြပါတယ်။ လူသားဖြစ်တဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းငါးဦးထဲကလဲ အရှင်ကောဏ္ဍညမှာ “ဖြစ်ပေါ်တဲ့ တရား ဟူသမျှဟာ ချုပ်ဆုံးခြင်း သဘောရှိတာချည်းဘဲ”လို့ သိမြင်တဲ့ တရားမျက်စိခေါ် “သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်” ဖြစ်ပေါ်ပြီး “သောတာပန်” ဖြစ်သွားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးပုံ

ဒီလို အရှင်ကောဏ္ဍညမှာ တရားမျက်စိပွင့်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားတာကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက “အညာသိဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော၊ အညာသိဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော”။ “ကောဏ္ဍည သိသွားပေပြီ၊ အချင်းတို့၊ ကောဏ္ဍည သိသွားပေပြီ အချင်းတို့”ဟု ပီတိသောမနဿ အစွမ်းဖြင့် ဥဒါန်း ကျူးတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းအဖြစ်ရပုံ

ထိုအခါမှာ အရှင်ကောဏ္ဍညက မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ရဟန်း အဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက “ဧဟိဘိက္ခု

သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တ ကိရိယာယ။ "လာလော့ ရဟန်း တရားတော်မှာ ကောင်းစွာ မှန်ကန်စွာ ဟောထားတဲ့ သွက္ခာတ တရားတော် ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် ဆင်းရဲကုန်ဆုံးခြင်းကို ပြုနိုင်အောင် မြတ်သောအကျင့် ကို ကျင့်လည်ပါလော့။"ဟု ခေါ်တော်မူကာ ဧဟိသိက္ခ ရဟန်း အဖြစ်နဲ့ ရဟန်းပြုပေးတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ကဲ - တရားတော်ကို အဆုံးသတ်တော့မယ်၊ ဒီဓမ္မစကြာ တရားဒေသနာတော်မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ မဂ္ဂင် ရှစ်တန် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်းမှန်ကို မှန်ကန်စွာ ကျင့်နိုင်ကြ၍ အရိယသစ္စာ လေးတန် တရားမှန်ကို အလျင်အမြန် သိမြင်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး ပြီးပါပြီ။

မှာထားချက်။ ။(အသံလွင့်ဌာနတွင် အချိန်နှင့်အံကျ ဟောရပါ သဖြင့် လိုရင်း ပဓာန သုတ်ကိုသာ ဟောကြားခဲ့ရပါသည်။ ဤတရားတော်၌ ၁-မှ ၂၁-အထိ ဂဏာန်းစဉ်နှင့်တကွ ပြထားသော ခေါင်းစဉ်အောက်ရှိ စာပိုဒ်များမှာ ဓမ္မစကြာ သုတ်ရင်း၏ မြန်မာပြန်များ ဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းသောစာ ပိုဒ်များမှာ ဆရာတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြသော စာပိုဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဤဓမ္မစကြာ တရားတော် ကို နာရသည့်အတွက် ဗြဟ္မာ ၁၈-ကုဋေနှင့် အတိုင်းမသိ များစွာသောနတ်များ တရားထူးကို ရကြသည် ဟူသော စကားမှာ မိလိန္ဒပဉ္စာ စာမျက်နှာ ၃၃၁-၌ "အဋ္ဌာရသ ဗြဟ္မာဏောဋီယော၊ အပရိမာဏာ စ ဒေဝတာယော" ဟူသော စကားနှင့် အညီဖြစ်ပါသည်။)

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး

(၁၃၁၉-ခုနှစ် ဝါတွင်း၌ ဟောတော်မူသည်)

အနန္တဂုဏ်တော်အပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော

ဘုရားရှင်အား ရှိခိုးပါ၏။

နိဒါန်း

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီးကို ဟောမယ်ဆိုလျှင် အဲဒီသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းနိဒါန်းကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု အဲဒီနိဒါန်းကို ဖော်ပြပါမည်။

ပထမသင်္ဂါယနာ တင်စဉ်တုန်းက အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်ကြီးက အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို မြတ်စွာ ဘုရားသည် -၁။အဘယ်အရပ်၌ သီတင်းသုံးစဉ်မှာ ဟောတော် မူပါသလဲ၊ ၂။ဘယ်အခါမှာ ဟောတော်မူပါသလဲ၊ ၃။အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောတော်မူပါသလဲ၊ ၄။အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဟောတော် မူပါသလဲလို့ အကြောင်း နိဒါန်းလေးချက် မေးမြန်းတဲ့အတွက် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က "ဧဝံ မေ သုတံ" စသည်ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြေပုံကို သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က

"ဧဝံ မေ သုတံ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ
ဝိဟရတိ ဣသိပကနေ မိဂဒါယေ၊ တတြ ခေါ ဘဂဝါ
ပစ္ဆိမဝိယေ ဘိက္ခု၊ အာမန္တေသိ ဘိက္ခုဝေါတိ၊ ဘဒ္ဒန္တေတိ
တေ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော ပစ္စသောသု ဘဂဝါတေဒ
ဝေါစ"လို့

ဒီလို သင်္ဂါယနာ တင်ထားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ပါဠိကို မြန်မာလိုဆိုလျှင်တော့ - ကျွန်ုပ် ဒီလိုကြားဖူးပါသည်။ အခါတပါးမှာ

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီမြို့ ဣသိပတန မည်သော မိဂဒါဝုန်တောမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူ ပါသည်။ ထိုစဉ်အခါမှာ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားက ငါးပါးအစရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့ကို “ရဟန်းတို့” ဟူ၍ ခေါ်တော်မူလိုက်ပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့က “အရှင်ဘုရား” ဟု ခွန်းတုံ့ပြန်ကြား ကြပါသည်။ ထိုအခါမှာ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားက ဒီအနတ္တ လက္ခဏာသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူပါသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဒီ သင်္ဂါယနာ နိဒါန်းထဲမှာ “အခါတပါးလို့” သာမည ဆိုထားတဲ့ အတွက် ဘယ်ခုနစ်၊ ဘယ်လ၊ ဘယ်ရက် ရယ်လို့ မထင်ရှားဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီလို သာမည ဆိုထားရတာကလဲ နတ်တက်ဆောင် မှတ်ထားရန် လွယ်ကူအောင်လို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘဲနဲ့ သုတ်တိုင်း သုတ်တိုင်းမှာ မည်သည့်ခုနစ်၊ မည်သည့်လ၊ မည်သည့် ရက်၊ မည်သည့်နာရီ အချိန်မှာလို့ ဒီလို တိတိကျကျ သင်္ဂါယနာ တင်ထားမည်ဆိုလျှင် နတ်တက်ဆောင်ဖို့ မှတ်သားဖို့ အများကြီး ခက်ပါလိမ့်မယ်။

ယခုခေတ်လို စာအုပ်ခေတ် ဆိုလျှင်တော့လဲ မခက်ပါဘူး။ အဲဒီလို အပြည့်အစုံ တိတိကျကျ မှတ်ထားရလျှင် သိပ်ကောင်း မှာပါဘဲ။ ဒါပေမယ့် ဟိုတုန်းက နတ်တက်ဆောင် ခေတ်အနေ မှာတော့ အများကြီးခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခြားသုတ်များမှာ လိုဘဲ ဒီသုတ်မှာလဲ “ဧကံ သမယံ အခါတပါးမှာ” လို့ ဒီလိုသာမည ဘဲ သင်္ဂါယနာ တင်ထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ဒီသုတ်မှာတော့ အဋ္ဌကထာက သေသေချာချာ ဖွင့်ပြထားလို့ သိရပါတယ်။ ဘယ်လို လဲဆိုတော့ကား ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ်ကို ဟောပြီးတဲ့နောက် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ငါးပါးလုံး သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါ ဝါဆိုလဆုတ်

၅-ရက် နေ့မှာ ဒီသုတ်ကိုဟောတော်မူတယ်လို့ အဋ္ဌကထာက သေသေချာချာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ငါးပါးလုံး သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့ အခါလို့ ဆိုရာမှာ အဲဒီငါးပါးထဲမှာက အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးသာ သောတာပန်ဖြစ်ပုံ ထင်ရှားသေးတယ်။ အခြား လေးပါးမှာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနဲ့ သောတာပန် ဖြစ်ကြပါသလဲ၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အနတ္တလက္ခဏာ တရားတော်ကို ဘာကြောင့် ဟောရပါသလဲ ဆိုတာကတော့ မထင်ရှားသေးဘဲ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကို ထင်ရှားအောင် ယခုထုတ်ဖော်ပြီး ပြရဦးမည်။

ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် တရားတော်ကြီးကို **နာကြားစဉ်မှာ** ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဦးထဲက အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးသာလျှင် သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးသာလျှင် “တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော - လွန်မြောက်ပြီးသော ယုံမှားမှု ရှိတယ်။ ယုံမှားကင်းသွားတယ်”လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ အကျင့်သိက္ခာနှင့် စပ်ပြီးတထစ်ချ ယုံကြည်ချက် ကျသွားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကား “ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် တရားတော်ကြီးကို ဟောတဲ့ ငါတို့ဆရာ ဘုရားဟာ သစ္စာလေးပါး တရားအလုံးစုံကိုသိတဲ့ ဘုရားစစ်၊ ဘုရားမှန်ဘဲ၊ ဟောတော်မူတဲ့ တရားဟာလဲ ကျန်းစစ်၊ တရားမှန်ဘဲ၊ ဒီတရားအတိုင်းကျင့်ပြီး ဒီတရားကို ငါလိုသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းဟာလဲ သံဃာစစ်၊ သံဃာမှန်ဘဲ၊ ဒီတရားအတိုင်းကျင့်ရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ အကျင့်သိက္ခာတွေဟာလဲ အကျင့်လမ်းမှန်ဘဲ”လို့ တထစ်ချ ယုံကြည်ပြီး အဝေစွပသာဒလိုခေါ်တဲ့ မလှုပ်မရှား မပျက်ပြားနိုင်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့်

အရှင်ကောဏ္ဍညက တရားပွဲပြီးတဲ့နောက် မကြာခင်ဘဲ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ဥပသမ္ပဒ ခေါ်တဲ့ သီလ သိက္ခာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သာသနာတွင်း ရဟန်းအဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းပါတယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ဟေ့ ဘိက္ခု သုက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကရိယာယ၊ လာလော့ ရဟန်း တရားတော်မှာ ကောင်းမွန် မှန်ကန်စွာ ဟောထားတဲ့ သွာက္ခတ တရားတော်ဖြစ်သည်၊ အမှန်စင်စစ် ဆင်းရဲကုန်ဆုံးခြင်းကို ပြုနိုင်အောင် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လည်ပါလော့”လို့ ခေါ်တော်မူပြီးတော့ ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူလိုက်ပါတယ်။ ဒီလို ရဟန်းပြုပေးတဲ့ စကားထဲမှာ “ဟေ့ ဘိက္ခု”လို့ ပါတဲ့အတွက် ဒီလိုရဟန်းမျိုးကို “ဟေ့ ဘိက္ခု”ရဟန်းလို့ ခေါ်ပါတယ်။

နာရံဖြင့် မပြီး၍ အားထုတ်ကြရသည်

ကျန်တဲ့ ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇိဆိုတဲ့ လေးဦးကတော့ အဲဒီတုန်းက သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်းပြီး မသိမမြင် ကြသေးဘူး၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် တရားကို နာရလို့ အဲဒီအထဲမှာ ပါတဲ့အတိုင်း သုတမယဉာဏ်လောက်နဲ့သာ သိပြီးတော့ သက်ဝင်ယုံကြည်တဲ့ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါလောက်ကိုသာ ရကြသေးတယ်။ မပျက်ပြယ် မလှုပ်ရှားနိုင်တဲ့ အဝေစ္စပဿာဒ - သဒ္ဓါတရားကိုတော့ မရကြသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် သူတို့ကတော့ အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ချက်ချင်းဝင်ရောက်ပြီး ရဟန်းမပြု ကြသေးဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ပြတော်မူတဲ့အတိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို မူလက ရသေ့၊ရဟန်း အဖြစ်နဲ့ဘဲ အားထုတ်နေ ကြတယ်။ ဒီလိုအားထုတ်လို့ အရှင်ဝပ္ပက ဝါဆိုလပြည့်ကျော်

တစ်ရက်နေ့မှာ သောတာပန် ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင်ဘဒ္ဒိယ၊ အရှင်မဟာနာမ်၊ အရှင်အဿဇိတို့ကတော့ နှစ်ရက်နေ့၊ သုံးရက်နေ့၊ လေးရက်နေ့များမှာ အစဉ်အတိုင်း သောတာပန် ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒီလို သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့ အခါကျမှ မြတ်စွာ ဘုရားထံမှာ ရဟန်းအဖြစ်ကို အသီးသီး လျှောက်တောင်းကြ ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ သူတို့ကို အသီးသီး “ဧဟိဘိက္ခု” ခေါ်ပြီး ရဟန်းပြုပေးတော်မူပါတယ်။

နေယျပုဂ္ဂိုလ်တွေ

ဒါကြောင့် ဥဋ္ဌဋီတညူ၊ ဝိပဋ္ဌိတညူ၊ နေယျ၊ ပဒပရမဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးနဲ့ ခွဲကြည့်မယ်ဆိုလျှင် အရှင်ကောဏ္ဍညတစ်ပါးသာ ဓမ္မစကြာသုတ် တရားကို အကျယ်ဟောနေတုန်း နာကြားနေရင်း တရားရသွားတဲ့အတွက် ဝိပဋ္ဌိတညူ မည်ပါတယ်။ တခြားပုဂ္ဂိုလ် လေးပါးကတော့ တရားနာရုံနဲ့ တရားထူးကို မသိမမြင်သေးဘဲ ဘာဝနာအလုပ်ကို တစ်ရက်၊ နှစ်ရက် စသည် အားထုတ်ပြီးမှ သိမြင်ကြတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် နေယျပုဂ္ဂိုလ်များလို့သာ ယူရပါတယ်။ ယခုကာလမှာ တချို့က “သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ဆိုတာ ကျင့်ကြံအား ထုတ်ဖို့မလိုဘူး၊ တရားနာပြီး တရားသဘောကို သိနားလည်ရုံနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်တယ်”လို့ ဒီလို ယူဆပြောဟောနေကြတာလဲ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလို ပြောဟောနေကြတဲ့ အချောင် သောတာပန် လမ်းဟာ ဟောဒီ အရှင်ဝပ္ပ စသော မထေရ်လေးပါးရဲ့ အားထုတ် ပုံ သောတာပန်ဖြစ်ပုံနဲ့ နှီးနှောကြည့်လျှင် ဘာမျှအခြေအမြစ် မရှိတဲ့ မဟုတ်တမ်းတရားဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ယခုကာလမှာ လွယ်လွယ်နဲ့ နားလည်အောင်

ဝေဒနာလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဃ) ဝေဒနာကြမ်းက ဝေဒနာနမဖြစ်၊ ဝေဒနာနကလည်း ဝေဒနာ ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

(င) ဝေဒနာညံ့က ဝေဒနာကောင်းမဖြစ်၊ ဝေဒနာကောင်းကလဲ ဝေဒနာညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးကဝေဒနာသည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက ဝေဒနာလည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

သညာကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက သညာသည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝသညာ သည်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်သွားမည်။ ထို့ကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပါတကား၊ အနတ္တ-အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်၊ သဘောတရားမျှ ပါတကား။

(ခ) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန် ကာလများက သညာသည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊

ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုသညာသည်လဲ၊
 နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊
 နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊
 ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းကသညာသည် အပြင်မရောက်၊ အပြင်က
 သညာလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
 သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 ပါတကား။

(ဃ) သညာကြမ်းက သညာနုမဖြစ်၊ သညာနုကလည်း သညာ
 ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့်
 သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(င) သညာညံ့က သညာကောင်းမဖြစ်၊ သညာကောင်းကလဲ
 သညာညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့်
 သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးက သညာသည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက
 သညာလည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
 သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 ပါတကား။

သင်္ခါရတို့ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက သင်္ခါရတို့သည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊
 ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝသင်္ခါရ
 တို့သည်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝ

မှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက် သွားမည်၊ ထို့ကြောင့် သင်္ခါရ တို့သည် အနိစ္စ - မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ - ဆင်းရဲပါ တကား၊ အနတ္တ - အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ် သဘောတရားမျှပါတကား။

(၁) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန် ကာလများက သင်္ခါရသည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊ ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုသင်္ခါရသည်လဲ၊ နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊ နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းက သင်္ခါရသည် အပြင် မရောက်၊ အပြင်က သင်္ခါရလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဃ) သင်္ခါရကြမ်းတို့က သင်္ခါရနုမဖြစ်၊ သင်္ခါရနုတို့ကလည်း သင်္ခါရကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား သောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(င) သင်္ခါရညံ့တို့က သင်္ခါရကောင်းမဖြစ်၊ သင်္ခါရကောင်းတို့ ကလဲ သင်္ခါရညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား သောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးကသင်္ခါရတို့သည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက သင်္ခါရတို့လည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင်၊ ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ

ပါတကား။

ဝိညာဉ်ကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက ဝိညာဉ်သည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ
ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝ
ဝိညာဉ်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခု
ဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်သွားမည်။ ထို့ကြောင့်
ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပါ တကား၊
အနတ္တ-အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တ ကောင် မဟုတ်၊
သဘောတရားမျှပါတကား။

(ခ) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန်
ကာလများက ဝိညာဉ်သည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊
ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုဝိညာဉ်သည်လဲ၊
နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊
နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊
ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ
ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းက ဝိညာဉ်သည် အပြင် မရောက်၊ အပြင်က
ဝိညာဉ်လဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
ပါတကား။

(ဃ) ဝိညာဉ်ကြမ်းက ဝိညာဉ်နုမဖြစ်၊ ဝိညာဉ်နုကလည်း
ဝိညာဉ်ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား
သောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

(င) ဝိညာဉ်ညံ့က ဝိညာဉ်ကောင်းမဖြစ်၊ ဝိညာဉ်ကောင်းကလဲ ဝိညာဉ်ညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးက ဝိညာဉ်သည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက ဝိညာဉ်လည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင်၊ ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

၁၆-နိဗ္ဗိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့်တကွ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များဖြစ်ပုံ

ရဟန်းတို့ - အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားတပည့် အရိယာသာဝကသည် ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သိမြင်လျှင် ရုပ်၌ လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်၊ ဝေဒနာတို့၌လဲ မပျော် မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်၊ သညာ၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်၊ သင်္ခါရတို့၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့ သည်၊ စိတ်ဝိညာဏ်၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။

ငြီးငွေ့လျှင် တပ်စွဲခြင်း ကင်းလေတော့သည်၊ တပ်စွဲခြင်းကင်း သောကြောင့် လွတ်မြောက်လေတော့သည်၊ လွတ်မြောက်ပြီးလျှင် “ငါ့စိတ် လွတ်မြောက်သွားပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက် အသိဉာဏ် ဖြစ်လာ လေသည်။ “ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပေပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့် သုံးမှု ပြည့်စုံပေပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုမှုပြီးဆုံးပေပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် နောက်ထပ်ပြုရန် မရှိတော့ပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက်သိလေတော့သည်။

၁၇-ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ

ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား

ဟောကြားသည့် တရားတော်ကို ဝမ်းမြောက်ကြလျက် နှစ်သက် သဘောကျလေကုန်ပြီ။ ဤတရားတော်ကို ဟောစဉ်မှာ ပဉ္စဝဂီ ရဟန်းတော်ငါးပါးတို့၏ စိတ်နှလုံးတော်များသည် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မစွဲလမ်းဘဲ အာသဝေါတရား လေးပါးတို့မှ လွတ်မြောက်သွားကြ ပေသတည်း။

ကဲ -တရားတော် အဆုံးသတ်တော့မယ် ဒီအနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်သော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ လိုရင်းပဓာနဖြစ်သော အနတ္တလက္ခဏာကို ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် ရှုမှတ်ပွားများ ပိုင်ခြားသိမြင်ကြ၍ အာသဝေါတရား ၄ ပါးတို့မှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြပါစေကုန် သတည်း။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပြီးပါပြီ။

မှာထားချက်။ ။သုတ်၏ဘာသာပြန်နှင့် ဆောင်ပုဒ်အကျဉ်းချုပ် မျှသာဖြစ်သည်။ ဟောစဉ် အဓိပ္ပာယ်မှာ အလွန်ကျယ်ဝန်း သောကြောင့် ဤစာအုပ်ငယ်၌ မဖော်ပြနိုင်ပါ။ ဤတရား တော်၌ ၁-မှ ၁၇-အထိ ဂဏန်းစဉ်နှင့်တကွ ပြထားသော ခေါင်းစဉ်အောက်ရှိ စာပိုဒ်များမှာ သုတ်ရင်း၏ မြန်မာပြန် များ ဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းသော စာပိုဒ်များမှာ ဆရာတော်၏ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြချက်နှင့် ဆောင်ပုဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၁၃-ခု၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၄-ရက် ဥပုသ်နေ့ညတွင်
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
 အသံလွှင့် ဟောကြားသည့်

မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး

မထမပိုင်း

ယခုဟောမည့် တရားတော်က "မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရား
 တော်ကြီး" ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတရားတော်ကြီးဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ
 တော်မှာ အရေးပါအရာရောက်ဆုံး လိုရင်းတရားတော် ကြီးလို့
 ဆိုယင်လဲ မလွဲပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီ မဟာသတိ
 ပဋ္ဌာန်သုတ်ထဲမှာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်
 အားထုတ်ပုံတွေကိုလဲ အပြည့်အစုံ အတိအကျ ဖော်ပြထားပါတယ်။
 ဉာဏ်အထူးများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလဲ ထင်ရှားစွာ ပြထားပါတယ်။
 ဖရိသေယျ၊ မဟာတဗ္ဗ၊ သစ္စိကာတဗ္ဗ၊ ဘာဝေတဗ္ဗ ဆိုတဲ့
 အရိယသစ္စာ လေးပါးကိုလဲ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံကြီး
 ဖော်ပြထားပါတယ်။ ရဲရင့်ခိုင်မာတဲ့ ဝန်ခံချက်ကိုလဲ နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့
 အားတက်လောက်အောင်ဘဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ
 ဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများအားထုတ်ယင် အလတ်စား
 နေယျထဲက ဉာဏ်အလေးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တောင်မှ ၇-နှစ်နဲ့ အနာဂါမ်၊
 ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဉာဏ်ထက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ၇-
 ရက်ထဲနဲ့ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒီတော့ ဒီခံဝန်
 တော်မူချက်ဖြင့်ပင် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်လောက် ဖြစ်ဖို့ရာ
 ကတော့ ဒါထက်တောင် မြန်နိုင်သေးတယ် ဆိုတာဟာ ထင်ရှား
 နေတော့တာပါ။ အများကြီး အားတက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

ပြီးတော့ အကျိုးအာနိသင်တွေကိုလဲ စကား ပလ္လင်ခံပြီး တရား
ကြေငြာတော်မူလိုက် ကတည်းကိုက ဖော်ပြသွား တော့တာဘဲ၊
ကဲ-ယခု အဲဒီတရား ကြေငြာတော်မူချက်ကို နာရတော့မယ်၊
ရိုရိုသေသေ အာရုံ စူးစိုက်ကြ။

ဧကယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ
သောက ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ
အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ဉာယဿ အဓိဂမာယ၊ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိ
ကိရိယာယ၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌနာ။

ဘိက္ခဝေ - ရဟန်းတို့၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌနာ
လေးပါးသော အကြင်သတိပဋ္ဌာန်တို့ ရှိကြပေ၏။ အယံ
ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ သတ္တာနံ-ဝိသုဒ္ဓိယာ သတ္တဝါ
တွေ စိတ်အညစ်အကြေးကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ဖို့ရာ။ ဧက
ယနောမဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်းသောလမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော
လမ်းပေတည်း။

ကိလေသာကင်းပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတာကို စင်ကြယ်
တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒီရဟန္တာဖြစ်ဖို့ အကျင့်ဟာ ဟောဒီ
သတိပဋ္ဌာန် တစ်လမ်းထဲသာ ရှိတယ်တဲ့၊ ပြီးတော့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်
အကျင့်ဟာ အဲဒီရဟန္တာအဖြစ်တိုင်အောင် မုချကိန်းသေ ရောက်စေ
နိုင်တဲ့ မလွဲနိုင်သောလမ်း တစ်ကြောင်းထဲလမ်းပါဘဲတဲ့၊ ဒီတော့
စိတ်အညစ်အကြေးကင်းပြီး ရဟန္တာဖြစ်ချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန်
အလုပ်ကိုဘဲ အားထုတ်ကြရမယ်၊ ဒီနေရာမှာ အချို့က "ရဟန္တာ
တိုင်အောင်တော့လဲ မဖြစ်ချင်သေးပါဘူး၊ အပါယ်ဘေးက လွတ်ရုံ
သောတာပန်လောက်ဘဲ ဖြစ်ချင်ပါတယ်၊ ဒီလိုကော ဖြစ်နိုင်ပါ
မလား၊"လို့ မေးချင်ကောင်း မေးချင်ကြပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကတော့

စိုးရိမ်စရာ မရှိပါဘူး၊ ရဟန္တာဖြစ်တယ် ဆိုတာက သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးတော့နောက်ဆုံးကျမှ ဖြစ်တာဘဲ၊ ဒါကလဲ အားထုတ်မှုပြည့်စုံမှ ဖြစ်တာပါ။ သောတာပန် လောက်ဘဲ ဖြစ်ချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အပြည့်အစုံ အားထုတ်ပါမှ သောတာပန်လောက်ဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါထက်ပိုပြီးတော့ ဖြစ်ကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်လောက် ဖြစ်ချင်ယင်လဲ ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုဘဲ အားထုတ်ရမယ် ဆိုတာကို မြဲမြဲကြီး မှတ်ထားကြရမယ်။

အယံ - ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ သောကဗုဒ္ဓိ ဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ - စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုရခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်သွားဖို့ရာလဲ။ ကောယနော မဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်း သောလမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

လောကမှာ မိဘ၊ လင်မယား၊ သားသမီးတွေ သေကြေ ပျက်စီးလို့၊ တကွဲတပြားစီဖြစ်လို့၊ စီးပွားတွေပျက်စီးလို့ ဒီလိုဘေးဆိုး တွေနဲ့ တွေ့တွေ့ပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးနေကြရတာတွေဟာ အတော်ကို ဆိုးရွားတာတွေဘဲ၊ အဲဒီ အဆိုးတွေကိုလဲ ဒီ သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်ဖြင့် ကျော်လွန်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ ဘယ်ခါမှ မစိုးရိမ် မပူဆွေး မငိုကြွေးရဘဲ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ချည်း နေသွားချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုပဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်။

အယံ ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ ဒုက္ခ၊ ဒေါမ နဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ - ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေ ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက်သွားဖို့ရာလဲ။ ကောယနော မဂ္ဂေါ တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

ကိုယ်ထဲမှာ အနေဆိုး အခံခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး စိတ်ထဲမှာ အနေဆိုး အခံခက်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး ဟောဒီ ဆင်းရဲ ၂-မျိုးဟာ လောကမှာ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးဘဲ၊ အဲဒီ ဆင်းရဲဆိုးတွေကိုလဲ ဒီသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်ဖြင့်ပင် လုံးဝ ငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းပြီး အစဉ်ထာဝရ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ချည်း နေချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုပဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်။

အယံ - ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ ဉာယဿ အဓိဂမာယ - အရိယာမဂ်ကို ရဖို့ရာလဲ၊ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကရိယာယ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့ရာလဲ၊ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်းသောလမ်း၊ တစ်ကြောင်း တည်းသောလမ်းပေတည်း။

မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အထွတ် အမြတ်ဆုံး လိုရင်းတရားတွေဘဲ၊ အဲဒီ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ဖို့ လမ်းဟာလဲ ဟောဒီ သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်တစ်လမ်းထဲ ရှိပါတယ်တဲ့ ပြီးတော့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းဟာ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မလွဲတမ်း ဧကန်အမှန် ရောက်စေနိုင်တဲ့ တစ်ကြောင်းတည်းသော ကိန်းသေ လမ်းပါတဲ့၊ ဒီတော့ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင်ဘဲ တကယ် ရောက်ချင်ကြယင် မလွဲနိုင် မမှားနိုင်တဲ့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းကိုသာ သွားကြရုံ ရှိတော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သွားချင်တဲ့သူတွေက သွားရအောင်လို့ ယခု ဆရာတော်က သဲလွန်စ ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဒီသတိပဋ္ဌာန် တရားကို ဟောကြားညွှန်ပြနေတာလို့ မှတ်ကြစေ လိုပါတယ်။

“သတိပဋ္ဌာန်” ဆိုတာကဘာလဲ “သတိမပြတ်ဖြစ်မှု စွဲမြဲတဲ့ အမှတ်ရမှုပါဘဲ” ဘာတွေကို အမှတ်ရ ရပါမလဲလို့ဆိုတော့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ကိုယ်အမှုအရာ ရုပ်အပေါင်း” ကိုလဲ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ခံစားမှု ဝေဒနာ” တွေကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ကြံစည်စဉ်းစားမှုစိတ်” ဟူသမျှကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “သဘောတရား” ဟူသမျှကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ဒီလိုမှတ်နိုင်အောင် မပြတ်လဲ ကြောင့်ကြ စိုက်ပေးနေရမယ်။

ဆိုလိုရင်းကတော့ ပေါ်လာတိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို မသိဘဲနဲ့ တစ်ချက်မှ လွတ်မသွားရအောင် မပြတ်ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး တမှတ်ထဲ ရှုမှတ်နေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလို ရှုမှတ်ပုံကို ကာယာနုပဿီ၊ ဝေဒနာနုပဿီ စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ ဥပမာ - သွားတဲ့အခါမှာဆိုယင် ခြေထောက်ကြွလာစမှ စပြီးတော့ နင်းချမှု ဆုံးသွားသည် တိုင်အောင် တရွေရွေချင်း တောင့်တင်း လှုပ်ရှားသွားတဲ့ ရုပ်အပေါင်းကို စူးစိုက်ပြီး စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ်- ရှုမှတ်သွားရမယ်။ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ဒီလိုချည်း မပြတ် မှတ်သွားရမယ်။ တစ်ချက်မှ လွတ်မသွားစေရဘူး၊ ဘာကိုမှလဲ မစဉ်းစားရဘူး၊ စဉ်းစားမိယင် အဲဒီစဉ်းစားတဲ့စိတ်ကိုလဲ မှတ်သိ သွားရမယ်။ ပြီးတော့ ခြေလက်များကို ကွေးရာ ဆန့်ရာမှာလဲ ကွေးစ ဆန့်စကတည်းက စပြီးအဆုံးတိုင်အောင် တစ်ရွေ တစ်ရွေချင်း တောင့်တင်းရွေရှားသွားတဲ့ ရုပ်အပေါင်းကို စူးစိုက်ပြီး

စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ်ရှုမှတ်ရမယ်၊ ကိုယ်အပြု အမူအရာအတိုင်း ဒီနည်းချည်းဘဲ၊ တစ်ချက်ကလေး တစ်ကွက်ကလေးမှ မလွတ်စေရဘူး၊ အကုန်လုံး စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ် သိသိသွားအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရမယ်။

ပြီးတော့ ညောင်းမှု၊ ပူမှု၊ နာကျင်မှု အစရှိတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ထင်ရှားလာပြန်ယင်လဲ ဒီဝေဒနာကိုဘဲ သေသေချာချာ စူးစိုက်ပြီး “ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်” စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း မပြတ်ရှုမှတ်ရမယ်၊ ပြီးထော့ ကြံစည်စဉ်းစားမှု စိတ်ကူးများ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ယင်လဲ အဲဒီ စိတ်ကိုဘဲ စူးစိုက်ပြီး ကြံတယ် စဉ်းစားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရမယ်၊ ပြီးတော့ နှစ်သက်မှု၊ စိတ်ပျက်မှု၊ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိတဲ့ သဘောတရားတွေ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာပြန်ယင်လဲ အဲဒီသဘောတရားကိုဘဲ စူးစိုက်ပြီး “နှစ်သက်တယ် နှစ်သက်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရမယ်။

“ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ် တွေကို မလွတ်အောင် ရှုမှတ်ရမယ်” ဆိုပေမယ့်လို့ အားထုတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ မမှတ်နိုင်ဘဲ မေ့မေ့သွားတာတွေကသာ များနေတတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မလျော့သောလုံလနဲ့ မပြတ်ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှိရှိသေသေ ရှုမှတ်နေယင် လေး ငါး ခြောက်ရက် လောက်ကြာတော့ သတိ၊ သမာဓိအားဟာ ထူးထူးခြားခြားကြီးဘဲ ဖြစ်လာပါတယ်၊ မမှတ်နိုင်တာ မသိတာ မေ့သွားတာရယ်လို့ကို မရှိသလောက်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အခါမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်စိတ်က မှတ်ရာအာရုံများမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ ကျကျသွားသလို စူးစိုက်တည် ငြိမ်နေပါတယ်၊ ဒီလို စူးစိုက်တည်ငြိမ်တာက ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိဘဲ၊ ဒီသမာဓိ

အားကောင်းလာတော့ မှတ်မိတဲ့အာရုံကို ပိုင်းပိုင်း ခြားခြား ပြတ်သား ရှင်းလင်းစွာ သိသိသွားပါတယ်။

ဘယ်လိုလဲလို့ဆိုတော့ ရုပ်ကိုမှတ်မိနေယင် အာရုံမပြုတတ် မသိတတ်တဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ထင်ရှားသိရှိသွားပါတယ်။ ဝေဒနာကို မှတ်မိနေယင် အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတဲ့ သဘော တရားဘဲလို့ ထင်ရှား သိသိသွားပါတယ်။ စိတ်ကိုမှတ်- မိယင် အာရုံဆီ ရောက်ရောက်သွားတဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ထင်ရှား သိသိ သွားပါတယ်။ ပြီးတော့ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့ စိတ်ရော ပေါ်ပြီးယင်း ပျောက်သွားယင်း၊ ပေါ်ပြီးယင်း ပျောက်သွား ယင်းနဲ့ ခဏမစဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှား သိသိ သွားတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ သဘောတရားမျှ ဘဲလို့လဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောကျကျ သွားပါတယ်။ ဒီလို သိနေတဲ့အတွက် မှတ်သိရတဲ့ အာရုံတွေကို နှစ်သက်စရာလို့လဲ မထင်တော့ဘူး၊ မုန်းစရာလို့လဲ မထင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဘိဇ္ဈာဆိုတဲ့ နှစ်သက်မှုနဲ့ ဒေါမနဿဆိုတဲ့ နှလုံးမသာမှုဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းနေပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နှစ်သက်ဖွယ်၊ မုန်းဖွယ်မထင် အောင်၊ သို့မဟုတ် နှစ်သက်မှု၊ မုန်းမှုစသော ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်အမှုအရာ ဟူသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး မမြဲ၊ ဆင်းရဲ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိသိ နေတာဟာ ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဘဲ၊ ပြီးတော့ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာ၊ စိတ်၊ သဘောတရားတွေကို မပြတ်ရှု မှတ်ပြီး မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိသိနေတာတွေ ဟာလဲ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာ

သတိပဋ္ဌာန်တွေဘဲ၊ ဒါကြောင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ် ဟူသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး ဒီသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို ပွားနေယင်းပင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားပါတယ်။ ဒီလို တွေ့မြင်သွားသည့်တိုင်အောင် အားထုတ် ရမယ်လို့ဆိုတာကို-

“ကာယေ ကာယနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာ နုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဓိတ္တေ ဓိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဓမ္မေသု ဓမ္မာ နုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ”လို့ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဟောတော် မူပါကယ်၊ ဒီပါဠိကို သိလွယ်တဲ့နည်းနဲ့ မြန်မာပြန်ပြီး ပြပါဦးမယ်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်အမူအရာ ဟူသမျှကို အမှန် အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်၊ ရုပ်အမူအရာတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ခံစားမှု ဟူသမျှကို အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ မပြတ်ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်၊ ခံစားမှုတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့စိတ် ဟူသမျှကို အမှန်အတိုင်း ရှုမြင် ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ် ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ မပြတ် ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း

သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်။ စိတ်အမူအရာတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလို မှတ်သိနေတာကို စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ သဘောတရား ဟူသမျှကို အမှန် အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်။ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်။ မပြတ်ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်။ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်။ သဘောတရားတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ဓမ္မာ နပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

အချိန်က ကျတော့မယ်၊ သို့ပေမယ့် အရေးကြီးတဲ့ စကားကလေး တစ်ပိုဒ်တော့ ပြောလိုက်ဦးမှဘဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ဟာ ဝန်ခံချက် ပေးပြီး ဟောတဲ့ သန္တိဋ္ဌိက တရားတော်ပါ။ စာဆိုလောက်၊ သူပြော လူပြောလောက်နဲ့ ကျေနပ်ရတဲ့ တရားမျိုးမဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်တမ်း ကျင့်ကြည့်ယင် ကိုယ်တိုင် တွေ့နိုင်တဲ့ လက်တွေ့တရားတော်ပါ။ ဒီတော့ လက်တွေ့တရားတွေ ကို စာတွေ့လောက်နဲ့တော့ ဝေဖန်မနေကြရန် အထူးသတိပေးခဲ့ ပါတယ်။ ဟုတ် မဟုတ် တကယ်သိချင်ယင်တော့ နည်းယူပြီး တကယ်တမ်း အားထုတ်ကြစေလိုပါတယ်။ တကယ် အားထုတ် ကြယင်တော့ ယခုဟောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမာဓိဉာဏ် အထူးတွေ ဖြစ်လာတာကို ကိုယ်တိုင်ဘဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်။

အချိန်က ကျနေပြီ။ သတိပဋ္ဌာန်တရားတော် ပထမပိုင်းကို ဒီမျှနဲ့ အဆုံးသတ်ပါတော့မယ်။ နောက်သီတင်းနေ့မှာ ဒုတိယပိုင်းကို ဆက်လက်၍ နာယူမှတ်သားနိုင်ကြပါစေ။

၁၃၁၃-၃၊ ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့ ညတွင်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
အသံလွှင့် ဟောကြားသည့်

မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး

ဒုတိယပိုင်း

ဒီနေ့ ဟောမယ့် တရားတော်ကတော့ အလျင်တံစပ်ပတ်က
အဆက် သတိပဋ္ဌာန်တရားတော် ဒုတိယပိုင်းပါဘဲ။ ဟိုတစ်နေ့က
ပထမပိုင်းမှာ အကျဉ်း ဥဒ္ဓေသကို ဟောခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့တော့
အကျယ် နိဒ္ဓေသကို ဟောရမှာဘဲ။ သို့ပေမယ့် အကျယ်
ဒေသနာတော် ၂၁-ပိုင်း ရှိနေတော့ အဲဒီ ၂၁-ပိုင်းထဲက ဣရိယာ
ပထမပိုင်းလောက်ဘဲ ဒီနေ့ ဟောနိုင်မယ်။ ရှေးဦးစွာ သိထား
စေချင်တာကတော့ “သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်မှာ အဖွဲ့အနွဲ့ အသိုင်း
အဝိုင်းဆိုယင် ဘာမှမပါဘူး” ဆိုတာကို သိထားကြ စေလိုပါတယ်။
ပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ပေါက် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုချည်း လွယ်လွယ်
ကလေးနဲ့ တိုက်ရိုက် ဟောထားတယ်---ဆိုတာကိုလဲ သိထားကြ
စေလိုပါတယ်။ ဒီလိုသိပြီးတော့ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အကောင်း
ဆုံး ရွေးချယ်ပြီး ပေးထားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပေါက် ဘာဝနာလုပ်ငန်းတွေကို
သိရတော့မယ်လို့ စိတ်အားထက်သန်စွာနဲ့ စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူ
ကြစေလိုပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ နိဗ္ဗာန်ပေါက် ဘာဝနာ အလုပ်ဟာ
အရေးကြီးဆုံးဘဲ။ ဒီဘာဝနာ အလုပ်ကို ကျကျနန သိပါမှ
အားထုတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်တယ်။ မသိယင်တော့ မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်နဲ့ လွဲသွားနိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်နဲ့
လွဲစေတတ်တဲ့ အကြောင်း ၂-ပါးကိုလဲ သိထားကြစေလိုပါတယ်။

ဝေဒနာလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဃ) ဝေဒနာကြမ်းက ဝေဒနာနမဖြစ်၊ ဝေဒနာနကလည်း ဝေဒနာ ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

(င) ဝေဒနာညံ့က ဝေဒနာကောင်းမဖြစ်၊ ဝေဒနာကောင်းကလဲ ဝေဒနာညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးကဝေဒနာသည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက ဝေဒနာလည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

သညာကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက သညာသည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝသညာ သည်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်သွားမည်။ ထို့ကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပါတကား၊ အနတ္တ-အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်၊ သဘောတရားမျှ ပါတကား။

(ခ) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန် ကာလများက သညာသည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊

ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုသညာသည်လဲ၊
 နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊
 နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊
 ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းကသညာသည် အပြင်မရောက်၊ အပြင်က
 သညာလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
 သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 ပါတကား။

(ဃ) သညာကြမ်းက သညာနုမဖြစ်၊ သညာနုကလည်း သညာ
 ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့်
 သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(င) သညာညံ့က သညာကောင်းမဖြစ်၊ သညာကောင်းကလဲ
 သညာညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့်
 သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးက သညာသည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက
 သညာလည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
 သွားသောကြောင့် သညာသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 ပါတကား။

သင်္ခါရတို့ ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက သင်္ခါရတို့သည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊
 ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝသင်္ခါရ
 တို့သည်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝ

မှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက် သွားမည်၊ ထို့ကြောင့် သင်္ခါရ တို့သည် အနိစ္စ - မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ - ဆင်းရဲပါ တကား၊ အနတ္တ - အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ် သဘောတရားမျှပါတကား။

(၁) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန် ကာလများက သင်္ခါရသည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊ ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုသင်္ခါရသည်လဲ၊ နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊ နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းက သင်္ခါရသည် အပြင် မရောက်၊ အပြင်က သင်္ခါရလဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဃ) သင်္ခါရကြမ်းတို့က သင်္ခါရနုမဖြစ်၊ သင်္ခါရနုတို့ကလည်း သင်္ခါရကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား သောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(င) သင်္ခါရညံ့တို့က သင်္ခါရကောင်းမဖြစ်၊ သင်္ခါရကောင်းတို့ ကလဲ သင်္ခါရညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား သောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးကသင်္ခါရတို့သည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက သင်္ခါရတို့လည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် သင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ

ပါတကား။

ဝိညာဉ်ကို ၁၁-ဌာနဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်များ

(က) ရှေးဘဝက ဝိညာဉ်သည် ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ
ရှေးဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝ
ဝိညာဉ်လည်း နောင်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခု
ဘဝမှာပင် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်သွားမည်။ ထို့ကြောင့်
ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပါ တကား၊
အနတ္တ-အစိုးရသော အတွင်းသား အတ္တ ကောင် မဟုတ်၊
သဘောတရားမျှပါတကား။

(ခ) ရှေးရှေးနှစ်၊ ရှေးရှေးလ၊ ရှေးရှေးရက်၊ ရှေးရှေးအချိန်
ကာလများက ဝိညာဉ်သည် ယခုနှစ်၊ ယခုလ၊ ယခုရက်၊
ယခုအချိန်ကာလသို့ မရောက်လာ၊ ယခုဝိညာဉ်သည်လဲ၊
နောက်နောက်နှစ်၊ နောက်နောက်လ၊ နောက်နောက်ရက်၊
နောက်နောက် အချိန်ကာလများသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊
ယခုပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ
ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(ဂ) အတွင်းက ဝိညာဉ်သည် အပြင် မရောက်၊ အပြင်က
ဝိညာဉ်လဲ အတွင်းမရောက်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်
သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
ပါတကား။

(ဃ) ဝိညာဉ်ကြမ်းက ဝိညာဉ်နုမဖြစ်၊ ဝိညာဉ်နုကလည်း
ဝိညာဉ်ကြမ်းမဖြစ်လာ၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွား
သောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

(င) ဝိညာဉ်ညံ့က ဝိညာဉ်ကောင်းမဖြစ်၊ ဝိညာဉ်ကောင်းကလဲ ဝိညာဉ်ညံ့မဖြစ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ပါတကား။

(စ) အဝေးက ဝိညာဉ်သည် အနီးမရောက်လာ၊ အနီးက ဝိညာဉ်လည်း အဝေးမရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင်၊ ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တပါတကား။

၁၆-နိဗ္ဗိန္ဒြဏ်နှင့်တကွ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များဖြစ်ပုံ

ရဟန်းတို့ - အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားတပည့် အရိယာသာဝကသည် ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သိမြင်လျှင် ရုပ်၌ လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်၊ ဝေဒနာတို့၌လဲ မပျော် မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်၊ သညာ၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်၊ သင်္ခါရတို့၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့ သည်၊ စိတ်ဝိညာဏ်၌လဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။

ငြီးငွေ့လျှင် တပ်စွဲခြင်း ကင်းလေတော့သည်၊ တပ်စွဲခြင်းကင်း သောကြောင့် လွတ်မြောက်လေတော့သည်၊ လွတ်မြောက်ပြီးလျှင် “ငါ့စိတ် လွတ်မြောက်သွားပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက် အသိဉာဏ် ဖြစ်လာ လေသည်။ “ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပေပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့် သုံးမှု ပြည့်စုံပေပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုမှုပြီးဆုံးပေပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် နောက်ထပ်ပြုရန် မရှိတော့ပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက်သိလေတော့သည်။

၁၇-ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ

ဤ အနတ္တလက္ခဏာသုတ္တန် တရားတော်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား

ဟောကြားသည့် တရားတော်ကို ဝမ်းမြောက်ကြလျက် နှစ်သက် သဘောကျလေကုန်ပြီ။ ဤတရားတော်ကို ဟောစဉ်မှာ ပဉ္စဝဂီ ရဟန်းတော်ငါးပါးတို့၏ စိတ်နှလုံးတော်များသည် တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မစွဲလမ်းဘဲ အာသဝေါတရား လေးပါးတို့မှ လွတ်မြောက်သွားကြ ပေသတည်း။

ကဲ -တရားတော် အဆုံးသတ်တော့မယ် ဒီအနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်သော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ လိုရင်းပမာနဖြစ်သော အနတ္တလက္ခဏာကို ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် ရှုမှတ်ပွားများ ပိုင်ခြားသိမြင်ကြ၍ အာသဝေါတရား ၄ ပါးတို့မှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြပါစေကုန် သတည်း။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပြီးပါပြီ။

မှာထားချက်။ ။ သုတ်၏ဘာသာပြန်နှင့် ဆောင်ပုဒ်အကျဉ်းချုပ် မျှသာဖြစ်သည်။ ဟောစဉ် အဓိပ္ပာယ်မှာ အလွန်ကျယ်ဝန်း သောကြောင့် ဤစာအုပ်ငယ်၌ မဖော်ပြနိုင်ပါ။ ဤတရား တော်၌ ၁-မှ ၁၇-အထိ ဂဏန်းစဉ်နှင့်တကွ ပြထားသော ခေါင်းစဉ်အောက်ရှိ စာပိုဒ်များမှာ သုတ်ရင်း၏ မြန်မာပြန် များ ဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းသော စာပိုဒ်များမှာ ဆရာတော်၏ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြချက်နှင့် ဆောင်ပုဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၁၃-ခု၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၄-ရက် ဥပုသ်နေ့ညတွင်
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
 အသံလွှင့် ဟောကြားသည့်

မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး

မထမပိုင်း

ယခုဟောမည့် တရားတော်က "မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကြီး" ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတရားတော်ကြီးဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အရေးပါအရာရောက်ဆုံး လိုရင်းတရားတော် ကြီးလို့ ဆိုယင်လဲ မလွဲပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်ထဲမှာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်ပုံတွေကိုလဲ အပြည့်အစုံ အတိအကျ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဉာဏ်အထူးများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလဲ ထင်ရှားစွာ ပြထားပါတယ်။ ပရိညေယျ၊ မဟာတဗ္ဗ၊ သမ္ဘိကာတဗ္ဗ၊ ဘာဝေတဗ္ဗ ဆိုတဲ့ အရိယသစ္စာ လေးပါးကိုလဲ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံကြီး ဖော်ပြထားပါတယ်။ ရဲရင့်ခိုင်မာတဲ့ ဝန်ခံချက်ကိုလဲ နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ အားတက်လောက်အောင်ဘဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများအားထုတ်ယင် အလတ်စားနေယျထဲက ဉာဏ်အလေးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တောင်မှ ၇-နှစ်နဲ့ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဉာဏ်ထက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ၇-ရက်ထဲနဲ့ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒီတော့ ဒီခံဝန်တော်မူချက်ဖြင့်ပင် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်လောက် ဖြစ်ဖို့ရာကတော့ ဒါထက်တောင် မြန်နိုင်သေးတယ် ဆိုတာဟာ ထင်ရှားနေတော့တာပါ။ အများကြီး အားတက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

ပြီးတော့ အကျိုးအာနိသင်တွေကိုလဲ စကား ပလ္လင်ခံပြီး တရား
ကြေငြာတော်မူလိုက် ကတည်းကိုက ဖော်ပြသွား တော့တာဘဲ၊
ကဲ-ယခု အဲဒီတရား ကြေငြာတော်မူချက်ကို နာရတော့မယ်၊
ရိုရိုသေသေ အာရုံ စူးစိုက်ကြ။

ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ
သောက ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ
အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ဉာယဿ အဓိဂမာယ၊ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိ
ကိရိယာယ၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌနာ။

ဘိက္ခဝေ - ရဟန်းတို့၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌနာ
လေးပါးသော အကြင်သတိပဋ္ဌာန်တို့ ရှိကြပေ၏။ အယံ
ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ သတ္တာနံ-ဝိသုဒ္ဓိယာ သတ္တဝါ
တွေ စိတ်အညစ်အကြေးကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ဖို့ရာ။ ဧကာ
ယနောမဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်းသောလမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော
လမ်းပေတည်း။

ကိလေသာကင်းပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတာကို စင်ကြယ်
တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒီရဟန္တာဖြစ်ဖို့ အကျင့်ဟာ ဟောဒီ
သတိပဋ္ဌာန် တစ်လမ်းထဲသာ ရှိတယ်တဲ့၊ ပြီးတော့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်
အကျင့်ဟာ အဲဒီရဟန္တာအဖြစ်တိုင်အောင် မုချကိန်းသေ ရောက်စေ
နိုင်တဲ့ မလွဲနိုင်သောလမ်း တစ်ကြောင်းထဲလမ်းပါဘဲတဲ့၊ ဒီတော့
စိတ်အညစ်အကြေးကင်းပြီး ရဟန္တာဖြစ်ချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန်
အလုပ်ကိုဘဲ အားထုတ်ကြရမယ်၊ ဒီနေရာမှာ အချို့က "ရဟန္တာ
တိုင်အောင်တော့လဲ မဖြစ်ချင်သေးပါဘူး၊ အပါယ်ဘေးက လွတ်ရုံ
သောတာပန်လောက်ဘဲ ဖြစ်ချင်ပါတယ်၊ ဒီလိုကော ဖြစ်နိုင်ပါ
မလား၊"လို့ မေးချင်ကောင်း မေးချင်ကြပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကတော့

စိုးရိမ်စရာ မရှိပါဘူး၊ ရဟန္တာဖြစ်တယ် ဆိုတာက သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးတော့နောက်ဆုံးကျမှ ဖြစ်တာဘဲ၊ ဒါကလဲ အားထုတ်မှုပြည့်စုံမှ ဖြစ်တာပါ။ သောတာပန် လောက်ဘဲ ဖြစ်ချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အပြည့်အစုံ အားထုတ်ပါမှ သောတာပန်လောက်ဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါထက်ပိုပြီးတော့ ဖြစ်ကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်လောက် ဖြစ်ချင်ယင်လဲ ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုဘဲ အားထုတ်ရမယ် ဆိုတာကို မြဲမြဲကြီး မှတ်ထားကြရမယ်။

အယံ - ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ သောကပရိ ဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ - စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုရခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်သွားဖို့ရာလဲ။ ဧကယနော မဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်း သောလမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

လောကမှာ မိဘ၊ လင်မယား၊ သားသမီးတွေ သေကြေ ပျက်စီးလို့၊ တကွဲတပြားစီဖြစ်လို့၊ စီးပွားတွေပျက်စီးလို့ ဒီလိုဘေးဆိုး တွေနဲ့ တွေ့တွေ့ပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးနေကြရတာတွေဟာ အတော်ကို ဆိုးရွားတာတွေဘဲ၊ အဲဒီ အဆိုးတွေကိုလဲ ဒီ သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်ဖြင့် ကျော်လွန်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ ဘယ်ခါမှ မစိုးရိမ် မပူဆွေး မငိုကြွေးရဘဲ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ချည်း နေသွားချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုပဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်။

အယံ ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ ဒုက္ခ၊ ဒေါမ နဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ - ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေ ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက်သွားဖို့ရာလဲ။ ဧကယနော မဂ္ဂေါ တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

ကိုယ်ထဲမှာ အနေဆိုး အခံခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး စိတ်ထဲမှာ အနေဆိုး အခံခက်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး ဟောဒီ ဆင်းရဲ ၂-မျိုးဟာ လောကမှာ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးဘဲ၊ အဲဒီ ဆင်းရဲဆိုးတွေကိုလဲ ဒီသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်ဖြင့်ပင် လုံးဝ ငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းပြီး အစဉ်ထာဝရ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ချည်း နေချင်ကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကိုပဲ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရမယ်။

အယံ - ဤသတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းသည်။ ဉာယဿ အဓိဂမာယ - အရိယာမဂ်ကို ရဖို့ရာလဲ၊ ကောယနော မဂ္ဂေါ တစ်ခုတည်းသော လမ်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကရိယာယ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့ရာလဲ၊ ကောယနော မဂ္ဂေါ - တစ်ခုတည်းသောလမ်း၊ တစ်ကြောင်း တည်းသောလမ်းပေတည်း။

မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အထွတ် အမြတ်ဆုံး လိုရင်းတရားတွေဘဲ၊ အဲဒီ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ဖို့ လမ်းဟာလဲ ဟောဒီ သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်တစ်လမ်းထဲ ရှိပါတယ်တဲ့ ပြီးတော့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းဟာ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မလွဲတမ်း ကောက်အမှန် ရောက်စေနိုင်တဲ့ တစ်ကြောင်းတည်းသော ကိန်းသေ လမ်းပါတဲ့၊ ဒီတော့ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင်ဘဲ တကယ် ရောက်ချင်ကြယင် မလွဲနိုင် မမှားနိုင်တဲ့ ဒီသတိပဋ္ဌာန်လမ်းကိုသာ သွားကြရုံ ရှိတော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သွားချင်တဲ့သူတွေက သွားရအောင်လို့ ယခု ဆရာတော်က သဲလွန်စ ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဒီသတိပဋ္ဌာန် တရားကို ဟောကြားညွှန်ပြနေတာလို့ မှတ်ကြစေ လိုပါတယ်။

“သတိပဋ္ဌာန်” ဆိုတာကဘာလဲ “သတိမပြတ်ဖြစ်မှု စွဲမြဲတဲ့ အမှတ်ရမှုပါဘဲ” ဘာတွေကို အမှတ်ရ ရပါမလဲလို့ဆိုတော့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ကိုယ်အမှုအရာ ရုပ်အပေါင်း” ကိုလဲ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ခံစားမှု ဝေဒနာ” တွေကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “ကြံစည်စဉ်းစားမှုစိတ်” ဟူသမျှကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ပြီးတော့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ “သဘောတရား” ဟူသမျှကိုလဲ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် မှာ မလွတ်တမ်း အမှတ်ရ ရမယ်။ ဒီလိုမှတ်နိုင်အောင် မပြတ်လဲ ကြောင့်ကြ စိုက်ပေးနေရမယ်။

ဆိုလိုရင်းကတော့ ပေါ်လာတိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို မသိဘဲနဲ့ တစ်ချက်မှ လွတ်မသွားရအောင် မပြတ်ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး တမှတ်ထဲ ရှုမှတ်နေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလို ရှုမှတ်ပုံကို ကာယာနုပဿီ၊ ဝေဒနာနုပဿီ စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ ဥပမာ - သွားတဲ့အခါမှာဆိုယင် ခြေထောက်ကြွလာစမှ စပြီးတော့ နင်းချမှု ဆုံးသွားသည် တိုင်အောင် တရွေရွေချင်း တောင့်တင်း လှုပ်ရှားသွားတဲ့ ရုပ်အပေါင်းကို စူးစိုက်ပြီး စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ်- ရှုမှတ်သွားရမယ်။ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ဒီလိုချည်း မပြတ် မှတ်သွားရမယ်။ တစ်ချက်မှ လွတ်မသွားစေရဘူး၊ ဘာကိုမှလဲ မစဉ်းစားရဘူး၊ စဉ်းစားမိယင် အဲဒီစဉ်းစားတဲ့စိတ်ကိုလဲ မှတ်သိ သွားရမယ်။ ပြီးတော့ ခြေလက်များကို ကွေးရာ ဆန့်ရာမှာလဲ ကွေးစ ဆန့်စကတည်းက စပြီးအဆုံးတိုင်အောင် တစ်ရွေ တစ်ရွေချင်း တောင့်တင်းရွေရှားသွားတဲ့ ရုပ်အပေါင်းကို စူးစိုက်ပြီး

စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ်ရှုမှတ်ရမယ်၊ ကိုယ်အပြု အမူအရာအတိုင်း ဒီနည်းချည်းဘဲ၊ တစ်ချက်ကလေး တစ်ကွက်ကလေးမှ မလွတ်စေရဘူး၊ အကုန်လုံး စေ့စေ့စပ်စပ် မပြတ် သိသိသွားအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရမယ်။

ပြီးတော့ ညောင်းမှု၊ ပူမှု၊ နာကျင်မှု အစရှိတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ထင်ရှားလာပြန်ယင်လဲ ဒီဝေဒနာကိုဘဲ သေသေချာချာ စူးစိုက်ပြီး "ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်" စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း မပြတ်ရှုမှတ်ရမယ်၊ ပြီးထော့ ကြံစည်စဉ်းစားမှု စိတ်ကူးများ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ယင်လဲ အဲဒီ စိတ်ကိုဘဲ စူးစိုက်ပြီး ကြံတယ် စဉ်းစားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရမယ်၊ ပြီးတော့ နှစ်သက်မှု၊ စိတ်ပျက်မှု၊ မြင်မှု၊ ကြားမှု အစရှိတဲ့ သဘောတရားတွေ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာပြန်ယင်လဲ အဲဒီသဘောတရားကိုဘဲ စူးစိုက်ပြီး "နှစ်သက်တယ် နှစ်သက်တယ်" စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရမယ်။

"ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ် တွေကို မလွတ်အောင် ရှုမှတ်ရမယ်" ဆိုပေမယ့်လို့ အားထုတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ မမှတ်နိုင်ဘဲ မေ့မေ့သွားတာတွေကသာ များနေတတ်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မလျော့သောလုံလနဲ့ မပြတ်ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှိရှိသေသေ ရှုမှတ်နေယင် လေး ငါး ခြောက်ရက် လောက်ကြာတော့ သတိ၊ သမာဓိအားဟာ ထူးထူးခြားခြားကြီးဘဲ ဖြစ်လာပါတယ်၊ မမှတ်နိုင်တာ မသိတာ မေ့သွားတာရယ်လို့ကို မရှိသလောက်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အခါမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်စိတ်က မှတ်ရာအာရုံများမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ ကျကျသွားသလို စူးစိုက်တည် ငြိမ်နေပါတယ်၊ ဒီလို စူးစိုက်တည်ငြိမ်တာက ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိဘဲ၊ ဒီသမာဓိ

အားကောင်းလာတော့ မှတ်မိတဲ့အာရုံကို ပိုင်းပိုင်း ခြားခြား ပြတ်သား ရှင်းလင်းစွာ သိသိသွားပါတယ်။

ဘယ်လိုလဲလို့ဆိုတော့ ရုပ်ကိုမှတ်မိနေယင် အာရုံမပြုတတ် မသိတတ်တဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ထင်ရှားသိရှိသွားပါတယ်။ ဝေဒနာကို မှတ်မိနေယင် အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတဲ့ သဘော တရားဘဲလို့ ထင်ရှား သိသိသွားပါတယ်။ စိတ်ကိုမှတ်- မိယင် အာရုံဆီ ရောက်ရောက်သွားတဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ထင်ရှား သိသိ သွားပါတယ်။ ပြီးတော့ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့ စိတ်ရော ပေါ်ပြီးယင်း ပျောက်သွားယင်း၊ ပေါ်ပြီးယင်း ပျောက်သွား ယင်းနဲ့ ခဏမစဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှား သိသိ သွားတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ သဘောတရားမျှ ဘဲလို့လဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောကျကျ သွားပါတယ်။ ဒီလို သိနေတဲ့အတွက် မှတ်သိရတဲ့ အာရုံတွေကို နှစ်သက်စရာလို့လဲ မထင်တော့ဘူး၊ မုန်းစရာလို့လဲ မထင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဘိဇ္ဈာဆိုတဲ့ နှစ်သက်မှုနဲ့ ဒေါမနဿဆိုတဲ့ နှလုံးမသာမှုဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းနေပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နှစ်သက်ဖွယ်၊ မုန်းဖွယ်မထင် အောင်၊ သို့မဟုတ် နှစ်သက်မှု၊ မုန်းမှုစသော ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်အမှုအရာ ဟူသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး မမြဲ၊ ဆင်းရဲ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိသိ နေတာဟာ ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဘဲ၊ ပြီးတော့ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာ၊ စိတ်၊ သဘောတရားတွေကို မပြတ်ရှု မှတ်ပြီး မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိသိနေတာတွေ ဟာလဲ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာ

သတိပဋ္ဌာန်တွေဘဲ၊ ဒါကြောင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ် ဟူသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး ဒီသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို ပွားနေယင်းပင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားပါတယ်။ ဒီလို တွေ့မြင်သွားသည့်တိုင်အောင် အားထုတ် ရမယ်လို့ဆိုတာကို-

“ကာယေ ကာယနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာ နုပဿီ ဝိဟရတိ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဓမ္မေသု ဓမ္မာ နုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ”လို့ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဟောတော် မူပါတယ်။ ဒီပါဠိကို သိလွယ်တဲ့နည်းနဲ့ မြန်မာပြန်ပြီး ပြပါဦးမယ်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်အမူအရာ ၊ ဟူသမျှကို အမှန် အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်၊ ရုပ်အမူအရာတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ခံစားမှု ဟူသမျှကို အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ မပြတ်ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်၊ ခံစားမှုတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့စိတ် ဟူသမျှကို အမှန်အတိုင်း ရှုမြင် ရမည်၊ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ် ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်၊ မပြတ် ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်၊ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း

သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်။ စိတ်အမူအရာတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလို မှတ်သိနေတာကို စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထင်ရှား ပေါ်လာတဲ့ သဘောတရား ဟူသမျှကို အမှန် အတိုင်း ရှုမြင်ရမည်။ ရှုမြင်နိုင်အောင် မပြတ်ကြောင့်ကြ စိုက်ရမည်။ မပြတ်ရှုမှတ်လျက် အမှန်အတိုင်း သိရမည်။ ဒီလိုသိလျှင် သိတိုင်း သိတိုင်း ကိလေသာ ငြိမ်းလေတော့သည်။ သဘောတရားတိုင်းမှာ ကိလေသာငြိမ်းအောင် ဒီလိုမှတ်သိနေတာကို ဓမ္မာ နပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု ခေါ်ပါသည်။

အချိန်က ကျတော့မယ်၊ သို့ပေမယ့် အရေးကြီးတဲ့ စကားကလေး တစ်ပိုဒ်တော့ ပြောလိုက်ဦးမှဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ဟာ ဝန်ခံချက် ပေးပြီး ဟောတဲ့ သဒ္ဓိဋ္ဌိက တရားတော်ပါ။ စာဆိုလောက်၊ သူပြော လူပြောလောက်နဲ့ ကျေနပ်ရတဲ့ တရားမျိုးမဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်တမ်း ကျင့်ကြည့်ယင် ကိုယ်တိုင် တွေ့နိုင်တဲ့ လက်တွေ့တရားတော်ပါ။ ဒီတော့ လက်တွေ့တရားတွေ ကို စာတွေ့လောက်နဲ့တော့ ဝေဖန်မနေကြရန် အထူးသတိပေးခဲ့ ပါတယ်။ ဟုတ် မဟုတ် တကယ်သိချင်ယင်တော့ နည်းယူပြီး တကယ်တမ်း အားထုတ်ကြစေလိုပါတယ်။ တကယ် အားထုတ် ကြယင်တော့ ယခုဟောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမာဓိဉာဏ် အထူးတွေ ဖြစ်လာတာကို ကိုယ်တိုင်ဘဲ တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်။

အချိန်က ကျနေပြီ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားတော် ပထမပိုင်းကို ဒီမျှနဲ့ အဆုံးသတ်ပါတော့မယ်။ နောက်သီတင်းနေ့မှာ ဒုတိယပိုင်းကို ဆက်လက်၍ နာယူမှတ်သားနိုင်ကြပါစေ။

၁၃၁၃-၃၊ ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့ ညတွင်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
အသံလွှင့် ဟောကြားသည့်

မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး

ဒုတိယပိုင်း

ဒီနေ့ ဟောမယ့် တရားတော်ကတော့ အလျင်တစ်ပတ်က အဆက် သတိပဋ္ဌာန်တရားတော် ဒုတိယပိုင်းပါဘဲ။ ဟိုတစ်နေ့က ပထမပိုင်းမှာ အကျဉ်း ဥဒ္ဓေသကို ဟောခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့တော့ အကျယ် နိဒ္ဓေသကို ဟောရမှာဘဲ။ သို့ပေမယ့် အကျယ် ဒေသနာတော် ၂၁-ပိုင်း ရှိနေတော့ အဲဒီ ၂၁-ပိုင်းထဲက ဣရိယာ ပထမပိုင်းလောက်ဘဲ ဒီနေ့ ဟောနိုင်မယ်။ ရှေးဦးစွာ သိထား စေချင်တာကတော့ “သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်မှာ အဖွဲ့အနွဲ့ အသိုင်း အဝိုင်းဆိုယင် ဘာမှမပါဘူး” ဆိုတာကို သိထားကြ စေလိုပါတယ်။ ပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ပေါက် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုချည်း လွယ်လွယ် ကလေးနဲ့ တိုက်ရိုက် ဟောထားတယ်---ဆိုတာကိုလဲ သိထားကြ စေလိုပါတယ်။ ဒီလိုသိပြီးတော့ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အကောင်း ဆုံး ရွေးချယ်ပြီး ပေးထားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ပေါက် ဘာဝနာလုပ်ငန်းတွေကို သိရတော့မယ်လို့ စိတ်အားထက်သန်စွာနဲ့ စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူ ကြစေလိုပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ နိဗ္ဗာန်ပေါက် ဘာဝနာ အလုပ်ဟာ အရေးကြီးဆုံးဘဲ။ ဒီဘာဝနာ အလုပ်ကို ကျကျနန သိပါမှ အားထုတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်တယ်။ မသိယင်တော့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်နဲ့ လွဲသွားနိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်နဲ့ လွဲစေတတ်တဲ့ အကြောင်း ၂-ပါးကိုလဲ သိထားကြစေလိုပါတယ်။

ဘာများလဲ ဆိုတော့ အမှတ် ၁-က ပါပမိတ္တတာတဲ့၊ အမှတ် ၂-က ကိရိယာ ပရိဟာနိတဲ့။

အမှတ် ၁-က ပါပမိတ္တတာဆိုတာက စိတ်သဘောထား ညံ့ဖျင်းတဲ့ ဆရာကို ယုံကြည်အားကိုး နေတာဘဲ၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ရဲ့ စကားကို လိုက်နာမိလို့ အဇာတသတ်မင်း မဂ်ဖိုလ်နဲ့ လွဲသွားရတာဟာ ဒီပါပမိတ္တ ကြောင့်ဘဲတဲ့၊ ဒီတော့ မဂ္ဂန္တရာယ်ထိုက်အောင် ချောက်တွန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ မဂ်ဖိုလ်ပေါက် တရားအလုပ်ကို တားမြစ်ကန့်ကွက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဲဖြစ်ဖြစ် ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့စကားကို နားယောင်နေယင် မဂ်ဖိုလ်နဲ့ လွဲသွားနိုင်တယ် ဆိုတာကို ကြပ်ကြပ်ကြီး သတိထားကြရမယ်။

အမှတ် ၂-ကိရိယာပရိဟာနိ--ဆိုတာကတော့ ဟောမှု၊ နာမှု၊ ကျင့်မှုဆိုတဲ့ ဒီအလုပ်တာဝန် ၃-မျိုး ချွတ်ယွင်းတာကိုဘဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီ ၃-မျိုးမှာတော့ ဟောမှုကတော့ "တေတဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခပနဒနံ" လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဆရာရဲ့တာဝန် ဖြစ်ပါတယ်၊ နာမှုနှင့် ကျင့်မှုကတော့ "ယံ သောဓမ္မံ ဣဉ္ဇညာယ" လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း တပည့်ရဲ့တာဝန် ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီတော့ ဆရာဟာလဲ နိဗ္ဗာန်ပေါက်တရားကို ကျနပြည့်စုံအောင် ဟောရမယ်၊ မဟောယင် ဆရာတာဝန် ချွတ်ယွင်းတဲ့အတွက် တပည့်မှာ မဂ်ဖိုလ်နဲ့ လွဲသွားနိုင်ပါတယ်၊ ပြီးတော့ တပည့်ကလည်း ပြည့်စုံအောင် နာယူရမယ်၊ ကျင့်လဲ ကျင့်ရမယ်၊ မနာဘူး မကျင့်ဘူးဆိုယင် "ဘုရား လက်ထက်တုန်းက တရားမဆုံးမိထသွားတဲ့ ပေဿ" ဆိုတဲ့လူလိုဘဲ "တပည့်တာဝန် ချွတ်ယွင်းတဲ့အတွက် မဂ်ဖိုလ်နဲ့ လွဲသွားနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခု ဒီသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို ဟောနေတာဟာ ဆရာတာဝန် မချွတ်ယွင်းရအောင် ဟောနေတယ်လို့

မှတ်ကြစေလိုပါတယ်။ ပြီးတော့ နာယူတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ မိမိတို့ တာဝန် မချွတ်ယွင်းရအောင် လေးစားစွာနဲ့ အပြည့်အစုံ နာယူကြ စေလိုပါတယ်။ အပြည့်အစုံ အားလဲထုတ်ကြစေလိုပါတယ်။

ကဲ -ယခု မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ပေးထားတဲ့ က္ကရိယာပထပိုင်း ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို နာကြားရတော့ မယ်၊ လေးလေးစားစား အာရုံစူးစိုက်ကြ။

ဂစ္ဆန္တော-သွားလျှင်လဲ၊ ဂစ္ဆမိတိ- သွားသည်ဟု၊ ပဇာနာတိ- သိ၏။ သွားယင်လဲ သွားတယ်လို့ သိရမယ်တဲ့၊ ပြီးတော့ ဌိတောဝါ ရပ်လျှင်လဲ၊ ဌိတောမိတိ-ရပ်သည်ဟု ပဇာနာတိ သိ၏။ ရပ်ယင်လဲ ရပ်တယ်လို့ သိရမယ်တဲ့၊ နိသိန္နော ဝါ-ထိုင်လျှင်လဲ၊ နိသိန္နောမိတိ- ထိုင်သည်ဟု ပဇာနာတိ သိ၏။ ထိုင်ယင်လဲ ထိုင်တယ်လို့ သိရ မယ်တဲ့၊ သယာနော ဝါ-လှဲလျောင်းလျှင်လဲ၊ သယာနောမိတိ လဲလျောင်းသည်ဟု ပဇာနာတိ သိ၏။ လှဲအိပ်ယင်လဲ အိပ်တယ်လို့ သိရမယ်တဲ့၊ ပြီးတော့ ဝါပန-တနည်းသော်ကား ယထာ ယထာ အကြင် အကြင် အချင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာယော ရုပ်ကိုယ်သည် ပဏိဟိတော-တည်သည် ဟောတိ ဖြစ်၏။ တထာ တထာ ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ-ထိုကိုယ်ကို ပဇာနာတိ သိ၏။ ရုပ်ကိုယ် ဟာ ဘယ်လိုဘဲတည်တည် အဲဒီ တည်နေတဲ့အတိုင်းဘဲ ရုပ်ကိုယ် ကို သိရမယ်တဲ့။

ဒါဟာ ဘယ်ဆရာတော်ကြီးကမှ ပေးတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းမဟုတ်ပါဘူး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-ဘွဲ့တော်ရ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ပေးထားတဲ့ သာမုက္ကံသိကဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အစစ်ပါဘဲ။ သွားယင် သွားတယ်လို့ သိရမယ်၊ မှတ်ရမယ် ဆိုတာဟာ လွယ်ကြရဲ့ မဟုတ်လား၊ လွယ်မှာပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်က

အလွယ်ဆုံး နည်းနဲ့ ဟောထားတာဘဲ၊ လူကြီး လူငယ်မရွေး၊
 ယောက်ျား မိန်းမ မရွေး၊ စာတတ် မတတ်မရွေး၊ သမ္မာဆန္ဒ
 ရှိသူတိုင်း အားထုတ်နိုင်အောင် အလွယ်ဆုံးနည်းနဲ့ ညွှန်ပြထား
 တာဘဲ၊ ဒါကြောင့်လဲဘဲ ဘုရားလက်ထက်က ၇-နှစ်သမီး ၇-
 နှစ်သားကလေးတွေ သောတာပန် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြတာပေါ့၊
 ပြီးတော့ သာဝတ္ထိပြည်မှာရှိတဲ့ လူဦးရေ ၇-ပုံတွင် ၅-ပုံက အရိယာ
 ဖြစ်နေကြတယ် ဆိုတာလဲ အားထုတ်တဲ့နည်းက လွယ်လို့ဘဲ၊
 နည်းကိုက အကြာကြီးသင် ယူနေရမယ်ဆိုယင် ဒီလို ဘယ်မှာ
 ဖြစ်နိုင်မလဲ၊ ရုပ်၊ စိတ်၊ စေတသိက်တွေရဲ့ ခွဲခြားဝေဖန်ပုံတွေ၊
 ကလာပ်စည်းဖွဲ့ပုံတွေ၊ ဝီထိကျပုံတွေ၊ ပစ္စည်းဆက်ပုံတွေ၊ ဒီလို
 အဘိဓမ္မာ နည်းတွေကို တတ်သိပြီးမှ အားထုတ်ရမယ် ဆိုယင်တော့
 စာတတ်သူ အလွန်နည်းပါးတဲ့ ဟိုရှေးခေတ်တုန်းက လူတွေဟာ
 အားထုတ်နိုင်ဖို့ကို မရှိတော့ဘူး၊ အရှင်စူဠပန်လို ဉာဏ်လေးတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင်တော့ သာပြီးခက်တော့တာဘဲ၊ ဒါတွေကို ထောက်ဆ
 ကြည့်ယင် ဘုရားလက်ထက်က ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းတွေဟာ ဒီ သတိ
 ပဋ္ဌာန်နည်းအတိုင်း လွယ်လွယ်ကြီးဘဲလို့ ထင်ရှားသိရပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ လွယ်လွယ်ဆိုပေမယ့် နည်းလောက်သာ
 လွယ်ပါတယ်၊ သမာဓိဉာဏ် ဖြစ်အောင် တကယ်ရှုရာကျတော့
 မလွယ်ပါဘူး၊ အခက်ဆုံးအလုပ် ဖြစ်နေပါတယ်၊ မလျော့တမ်း
 အားထုတ်မယ်ဆိုတဲ့ သမ္မပ္ပဓာန် လုံးလနှင့် သက်စွန့်ကြိုးပမ်း
 တကယ်တမ်း အားထုတ်မှ ဖြစ်ပါတယ်၊ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့တော့
 ဘာမှ ထူးထူးခြားခြား မဖြစ်ပါဘူး။

ဒီနေရာမှာ "သွားယင် သွားတယ်လို့ သိတယ်" ဆိုတဲ့
 မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို ကိုယ်တွေ့မဖြစ်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက

အထင်သေးပြီး မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာက အဲဒီလို အထင်သေးမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ဘက်ကနေပြီး မေးခွန်းလဲ ထုတ်ပြတယ်။ ပြီးတော့မှ အဲဒီအမေးကို ဖြေရှင်းပြီး ဘုရားစကား တော်ကို ထောက်ခံချက် ပေးထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲလို့ဆိုတော့ သွားယင် သွားတယ်လို့ လူတိုင်းဘဲ သိနေကြတယ်မဟုတ်လား။ လူတွင်မကသေးဘူး ခွေးတွေတောင် ဒီလိုသိနေကြတယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သွားယင် သွားတယ်လို့ မှတ်နေတဲ့ ယောဂီရဲ့ အသိဟာ ခွေးသိ လူသာမန်အသိနဲ့ အတူတူဘဲ မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါ တယ်တဲ့။ ဒါက အထင်အမြင်သေးမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အမြင်နဲ့ မေးပုံဘဲ။ ကဲ-အဋ္ဌကထာဆရာရဲ့ ဖြေပုံကိုလဲ နားထောင် ကြဦး။ သာမန် လူတွေရော ခွေးတွေရော သွားယင် သွားတယ်လို့ သိတာက မှန်ပါတယ် ဒါပေမယ့် အသိချင်းကတော့ မတူပါဘူး။ ပြောင်းပြန်ကို ထူးခြားနေပါတယ်တဲ့။ ထူးခြားပုံက ခွေးတွေရော သာမန်လူတွေရော ရုပ်၊ နာမ် အမူအရာတွေကို နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တအနေနဲ့ချည်း သိနေကြပါတယ်။ သွားတာကို သိတယ် ဆိုပေမယ့်လဲ သွားတိုင်း၊ လှမ်းတိုင်း၊ ရွှေ့ရှားတိုင်း စေ့စေ့စပ်စပ် သိကြတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံသာ သိကြပါတယ်။ တကယ်ဆိုတော့ ကိုယ်သွားနေတာကို မသိဘဲ တခြားကိုချည်း စဉ်းစားနေတာကသာ များပါတယ်။ သိပြန်တော့လဲ သွားချင်တဲ့ စိတ်နဲ့ သွားတဲ့ရုပ်ကို ခွဲခြားပြီး မသိကြပါဘူး။ သွားချင်တာလဲငါဘဲ သွားတာလဲငါဘဲလို့ ငါတစ်ယောက်တည်း အနေနဲ့သာ ထင်နေ ကြပါတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုတော့ လုံးလုံးကို မသိ ကြပါဘူး။ တစ်သက်လုံး တစ်ဘဝလုံး တစ်ယောက်တည်း အမြဲတသ်ရိနေတယ်လို့သာ ထင်နေကြပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီလို

အသိဟာ ငါကောင် သတ္တဝါကောင် လို့ ထင်နေတဲ့ အယူမှားကို မပယ်ရှားနိုင်တဲ့အပြင် တိုးပြီး ခိုင်မြဲအောင်တောင် အားပေးပါ သေးတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲနဲ့ အလိုလိုသိနေတဲ့ ဒီလို အလေ့ပေါက် အသိမျိုးဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလဲ မဖြစ်ပါဘူး၊ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာလဲ မဖြစ်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားကလဲ ဒီလို အလေ့ပေါက် အသိကို မရည်ရွယ်ပါဘူးတဲ့။

ဒါဖြင့် ဘယ်လိုအသိကို ရည်ရွယ်ပါသလဲလို့ ဆိုတော့ သွားတိုင်း လှမ်းတိုင်း သတိနဲ့ မပြတ်စူးစိုက်ပြီး စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်သိနေတဲ့ ယောဂီရဲ့အသိကို ရည်ရွယ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီယောဂီရဲ့ အသိကတော့ သွားချင်တဲ့စိတ်ကိုလဲ ရပ်နဲ့မရောဘဲ အသီးအခြား ထင်ရှားသိသိ သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ကော ဂစ္ဆတိ-ဘယ်သူသွား သလဲ သွားတဲ့ အတ္တကောင် ရှိသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ပြေလည်အောင် အသိရှင်းနေပါတယ်။ သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ သွားမှုရုပ် ဒီ ၂-မျိုးသာရှိတာဘဲ။ ဒီပြင် သွားတတ်တဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာ ရှင်းနေတော့တာဘဲ။ ပြီးတော့ ကဿ ဂမနံ-ဘယ်သူသွားမှုလဲ သွားမှုရဲ့ ပိုင်ရှင်အတ္တကောင် ရှိသလား ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကိုလဲ ပြေလည်အောင် အသိရှင်း နေပါတယ်။ သွားချင်တာနဲ့ သွားတာမှတစ်ပါး သွားအောင်လုပ်နေတဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါကောင် မရှိဘူးဆိုတာ ရှင်းရှင်းကြီး သိနေပါတယ်။ ပြီးတော့ ကိကာရဏာ ဂစ္ဆတိ -ဘယ်အကြောင်းကြောင့် သွားသလဲဆိုတဲ့မေးခွန်းကိုလဲ ပြေလည်အောင် အသိရှင်းနေပါတယ်။ သွားချင်တဲ့ စိတ်အဆင့်ဆင့်ကြောင့် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု ရုပ် အဆင့်ဆင့်မျှ တရွေ့ချင်း ဖြစ်သွားတာကိုပင် "ငါသွားတယ် သူသွား တယ်" ခေါ်နေတာဘဲလို့ ရှင်းရှင်းကြီး သိနေပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကော ဂစ္ဆတိ၊ ကဿဂမနံ၊ ကိကာရဏာ ဂစ္ဆတိ - ဆိုတဲ့ မေးခွန်းသုံးချက်ကို ပြေလည်အောင် အသိရှင်းတာကို သမ္မဇာနည်ဏ်ဘဲလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီလိုသိတာဟာ ပဇာနာတိအရ အပြားအားဖြင့် သိတာ ပါဘဲတဲ့၊ ဒါဟာ အပြားအားဖြင့် သိပုံကို ကျပ်ပြည့် တင်းပြည့် အစုံအလင် ဖွင့်ထားတဲ့ အဋ္ဌကထာ အဆိုပါဘဲ၊ ဒီအဋ္ဌကထာထက် ပိုပြီးတော့ ပြစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ ကဲ သန္နိဋ္ဌာန်ကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ အဆိုကို နားထောင်ကြဦး။

ဧသ-သွားလျှင် သွားသည်ဟု သိသည်ဆိုသော ဘုရားစကားတော်နှင့်အညီ ရှုမှတ်နေတဲ့ ဤယောဂီသည် ဧဝံ ပဇာနာတိ-ဤသို့ အပြားအားဖြင့် သိ၏။ (အပြားအားဖြင့် သိပုံကို သေသေချာချာ နားစိုက်ကြပါ၊) ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ - သွားမယ်ကြံတဲ့ စိတ်သည် ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ တံ-ထိုစိတ်က ဝါယံဇနေတိ-တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏၊ (တောင့်တင်းတာက ဝါရောဓာတ်ရဲ့ ဝိက္ခမ္ဘန လက္ခဏာဘဲ၊ လှုပ်ရှားတာက သမုဒီရဏရသဘဲ) စိတ္တကိရိယာ ဝါယောဓာတု ဝိပ္ပာရေန-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းကြောင့် သကလကာယဿ တစ်ကိုယ်လုံး၏ ပုရတောအဘိနိဟာရော ရှေ့ဘက်သို့ တည့်တည့် ဆောင်သွားခြင်းကို ဂမနန္တိ ဝုစ္ဆတိ-သွားတယ် ခေါ်ရတာဘဲဟုသိ၏၊ (ယောဂီဟာ ဒီအတိုင်း သိရမယ်တဲ့၊ ဒီလို သိတာဟာ ပဇာနာတိအရ အပြားအားဖြင့် သိတဲ့ဉာဏ်ပါဘဲတဲ့။)

မြန်မာလို ရှင်းရှင်းပြန်ရယင် ယောဂီဟာ သွားမယ်ကြံတဲ့ စိတ် ဖြစ်လာတာကိုလဲ သိရမယ်၊ ပြီးတော့ အဲဒီစိတ်ကြောင့် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှုတွေ အနှံ့အပြား လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်လာ

တာကိုလဲ သိရမယ်၊ ပြီးတော့ ဒီတောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုတွေ အနှံ့အပြား တရွေရွေချင်း ဖြစ်ပေါ်သွားလို့ ရှေးဘက်ကို တစ်ကိုယ်လုံး ရွေ့ရွေသွားတာကိုပင် “ငါသွားတယ် သူသွားတယ်”လို့ ခေါ်ရတာဘဲ၊ သွားတတ်တဲ့ သူကောင် ငါကောင်ရယ်လို့တော့ မရှိဘူး ဆိုတာကိုလဲ သိရမယ်တဲ့၊ ဒီလိုသိတဲ့ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ် ဉာဏ်ဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ အမှတ်ရပြီး သိတဲ့အတွက် သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာလဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီလို အသိကိုသာ ရည်ရွယ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက “သွားယင် သွားတယ်လို့သိတယ်” ဆိုတဲ့ စကားကို ဟောတော်မူတာပါတဲ့။

ဒီတော့ ဒီနေရာမှာ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာကို သေသေချာချာ စပ်ပြီးကြည့်ယင် ပါဠိတော်က ဂေါစရ သမ္ပဇဉ်အရ အားထုတ်ပုံကို တိုက်ရိုက်ပြထားတာလို့ ထင်ရှားနေပါတယ်၊ အဋ္ဌကထာကတော့ ပါဠိတော်နည်းအတိုင်း အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ်ရင့်တော့ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်ဖြစ်လာပုံကို ပြပြီး ပါဠိတော်ကို နောက်ခံထားတာလို့ ထင်ရှားနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆရာတော်ကလဲ အဲဒီအဋ္ဌကထာကိုဘဲ အားပြုပြီး ပါဠိတော်နည်းအတိုင်း ညွှန်ပြနေပါတယ်၊ ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်းလဲ အားထုတ်ကြလို့ ဒီလို အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ် အသိမျိုးနဲ့ ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံနေတဲ့ သူတွေဟာ ဆရာတော်ရဲ့ တပည့်ထဲက စာတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေရော၊ စာမတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရော၊ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ ထောင်ပေါင်းများစွာရှိနေပါပြီ၊ ဒီတော့သွားတယ် သွားတယ်လို့ မှတ်နေရုံနဲ့ ဒီလိုအသိမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါ့မလားလို့ ယုံမှားတွေဝေ မနေကြပါနဲ့၊ ယုံမှားတွေဝေနေယင် ဝမ်းတွင်းကတည်းက မျက်စိကန်းလာတဲ့ လူလို ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်၊ ဝမ်းတွင်းကန်းဟာ သူကိုယ်တိုင်က မမြင်တာနဲ့ “သူများမြင်တယ်”ဆိုတာ မယုံသလိုပေါ့ပြီးတော့ ယခု

ဒုလ္လဘတရားတွေနဲ့ ဝေဝေဆာဆာကြီး ရထားတဲ့လူ့ဘဝဟာ အင်မတန်ကို ကံကောင်းလို့ ရထားတာပါ။ ဒီလူ့ဘဝ ကြီးဟာ အချည်းနှီး ဆုံးရှုံးသွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ကိုယ်ကို တကယ်ချစ်ပြီး ကိုယ့်အကျိုးစီးပွားကို တကယ်လိုလားကြယင် ဒီသတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ဖြစ်အောင်သာ ကြိုးစားပြီး အားထုတ်ကြည့်ကြပါ။ ဆရာတော်ရဲ့ ညွှန်ပြချက်အတိုင်း နေ့ရောညဉ့်ပါ မပြတ်မစဲ တကယ်အားထုတ်ကြယင်တော့ လေး၊ ငါး၊ ခြောက်ရက် အတွင်းမှာ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အသိဉာဏ်မျိုးကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြမယ်ဆိုတာကို ရဲရဲကြီး ဝန်ခံချက်ပေးပြီး ဟောနေပါတယ်။

ယခုဟောခဲ့တဲ့အတိုင်း သွားခိုက်မှာ အသိဉာဏ်ရှင်း နေသလိုဘဲ ရပ်ခိုက် ထိုင်ခိုက် လှဲအိပ်ခိုက်များမှာလဲ စိတ်နှင့် ရုပ် အဆင့်ဆင့်မျှ ဖြစ်ပျက်နေတာကို ရှင်းလင်းစွာ သိနေပါတယ်။ ဒီလို ဣရိယာပုတ် လေးပါးလုံးမှာ စိတ်နှင့်ရုပ် အဆင့်ဆင့် ပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို ရှင်းလင်းစွာ သိနေတာဟာ သမုဒယ ဓမ္မာနုပဿီ၊ ဝယဓမ္မာနုပဿီအရ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်ဉာဏ်ပါဘဲ။

မပြတ်မစဲ ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်နေယင် ဒီဉာဏ်ဟာ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် ရင့်သန်ပြီး မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ပေါ်ပေါက်ခါ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားကြေငြာချက်ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားက “ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ” လို့ ဟောတော်မူတာပါဘဲ။

ကဲ-အချိန်က ကျနေပြီ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားတော် ဒုတိယပိုင်းကို ဒီမျှနဲ့ဘဲ အဆုံးသတ်တော့မယ်။ နောက်သီတင်းနေ့မှာ တတိယပိုင်းကို ဆက်လက်၍ နာယူမှတ်နိုင်ကြပါစေ။

ဒုတိယပိုင်းပြီး၏။

၁၃၁၃-ခု၊ ကဆုန်လပြည့် ဥပုသ်နေ့ညတွင်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား
အသံလွှင့် ဟောကြားသည်

မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီး

တတိယပိုင်း

ဒီနေ့ ဟောမယ့်တရားကလဲ မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရား
တော်ပါဘဲ။ အလျင်သီတင်းနေ့က ဒုတိယပိုင်း၊ ဒီကနေ့တော့
တတိယပိုင်းပေါ့။ ဒီကနေ့ အလှည့်ကျတဲ့ သမ္မဇေယျပိုင်းမှာ
ဟောထားပုံကတော့

အဘိက္ကန္တန္တေ-ရှေ့သို့သွားလျှင်၊ ပဋိက္ကန္တန္တေ-နောက်သို့ပြန်လျှင်၊

သမ္မဇေနကာရီ-အသိဉာဏ်ဖြင့်ပြုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏တဲ့။

ယောဂီဟာ ရှေ့သွားယင်လဲ အသိနဲ့ပြုရမယ်၊ နောက်ပြန်
ယင်လဲ အသိနဲ့ပြုရမယ်၊ မသိဘဲနဲ့တော့ သွားခြင်း၊ ပြန်ခြင်းကို
မပြုရဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် ထိုင်နေယင်းဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ရပ်နေယင်းဘဲ
ဖြစ်ဖြစ်၊ ရှေ့ဘက်နောက်ဘက်သို့ ယိမ်းသွားတိုင်း “ယိမ်းတယ်
ယိမ်းတယ်” စသည်ဖြင့် စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမှတ်ပြီး မပြတ်သိစေရမယ်၊
ပြီးတော့ ဘယ်ဘက်ဘေး ညာဘက်ဘေးသို့ ယိမ်းသွားယင်လဲ
နည်းတူဘဲ မှတ်သိစေရမယ်၊ ဒီနေရာမှာ ဘေးဘက်ယိမ်းတာ
ကတော့ သာမုက္ကံသိက ဒေသနာထဲမှာ မပါဘူးမဟုတ်လား၊ ဒီတော့
အဲဒီလို တိုက်ရိုက်မဟောတဲ့ ကိုယ်အမူအရာတွေကို မှတ်တာသိတာ
ဟာ ကာယာနုပဿနာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလားလို့ ဒီလို ဝိစိကိစ္စာပွားပြီး
ယုံမှားတော့ မနေကြပါနဲ့၊ သာမုက္ကံသိက ဒေသနာတော်ဆိုတာ
သိရုံလောက်ဘဲ နည်းပြထားတာပါ၊ အကုန်လုံးစုံအောင် ဟောပြု
ထားတာမဟုတ်ပါဘူး၊ အကုန်လုံး ဟောနေယင် အလွန် ကျယ်ဝန်း

သွားမှာပါ။ အထူးသတိပြုစရာကတော့ ရှေ့ယိမ်းတာဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နောက်ယိမ်းတာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘေးယိမ်း တာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ယိမ်းမှုဆိုယင် ရုပ်တရားချည်းဘဲ၊ ဒါဟာ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တလို့ စွဲလမ်းနိုင်တာ ချည်းဘဲ၊ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် ဆိုယင် အဲဒီ စွဲလမ်းမှုကင်းအောင် ဝိပဿနာရှုရတာချည်းဘဲ၊ ဒါဟာ ဝိပဿနာရဲ့ မူသေစည်းဘဲ၊ ဒါကြောင့် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တလို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား မှန်ယင် တိုက်ရိုက်ဟောထားပေမယ့် ဒေသနာမှာ နည်းပြထားတဲ့ အတိုင်း ရှုသင့်တာချည်းဘဲ ဆိုတာကို မြဲမြဲကြီး မှတ်ထားကြရမယ်။

အသိဉာဏ်ဖြင့် ပြုတယ်ဆိုရာမှာ သမ္ပဇေဒေါ်တဲ့ အသိဉာဏ် က (၄)မျိုးရှိပါတယ်၊ ဘာများလဲဆိုတော့-

အမှတ်(၁) သာတ္ထကသမ္ပဇေဒေါ်၊ အမှတ်(၂) သပ္ပာယ်သမ္ပဇေဒေါ်၊ အမှတ်(၃) ဂေါစရသမ္ပဇေဒေါ်၊ အမှတ်(၄) အသမ္မောဟသမ္ပဇေဒေါ်တဲ့၊

ဒီ(၄)မျိုးထဲမှာ အမှတ်(၁) သာတ္ထကသမ္ပဇေဒေါ် ဆိုတာက တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုတော့မယ်ဆိုယင် အကျိုးရှိမယ် မရှိဘူးဆိုတာကို ရှေ့ဦးစွာ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်၊ ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီးတော့ အကျိုးရှိမှ ပြုလုပ်ရမယ်၊ အကျိုးမရှိယင်တော့ မလုပ်ရဘူး၊ အဲဒီ အထဲမှာ အကျိုးရှိ မရှိ ဆင်ခြင်တာကို သာတ္ထကသမ္ပဇေဒေါ်လို့ ခေါ်တယ်။

အမှတ်(၂) သပ္ပာယ်သမ္ပဇေဒေါ် ဆိုတာက အကျိုးရှိတဲ့ ကိစ္စ ပေမယ့် ကိုယ့်ဂုဏ်အဆင့်နဲ့ သင့်တော်မယ်၊ မတော်ဘူးဆိုတာ ကိုယ်လဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ရဦးမယ်၊ ဒီလို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သင့် တော်မှ ပြုလုပ်ရမယ်၊ မတော်ယင်တော့ မလုပ်ရဘူး၊ ဒီအထဲမှာ တော်မတော် ဆင်ခြင်တာကို သပ္ပာယ်သမ္ပဇေဒေါ်လို့ ခေါ်တယ်။

သာတ္ထကနဲ့ သပ္ပာယ်ဆိုတဲ့ ဒီသမ္ပဇေဒေါ် ၂-မျိုးကတော့ နေရာ တကာမှာဘဲ အသုံးကျပါတယ်၊ လောကရေးရာမှာလဲ ကျေးဇူးများ တာဘဲ၊ ဒီသမ္ပဇေဒေါ် ၂-မျိုးနဲ့ ပြည့်စုံယင် လောကမှာလဲ ကြီးပွား

ချမ်းသာနိုင်တာဘဲ၊ ဘာဝနာအရာမှာလဲ အခြေခံအဖြစ်နဲ့ ကျေးဇူးများတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သမထဝိပဿနာရဲ့ အထောက်အပံ့ အခြံအရံဖြစ်တဲ့ ဒီသမ္မဇဉ် ၂-မျိုးကိုတော့ ပါရိဟာရိက ပညာလို့လဲ ခေါ်ထားပါတယ်၊ သို့ပေမယ့် ဘာဝနာဉာဏ်တော့ မဟုတ်သေးပါဘူး။

အမှတ်(၃) ဂေါစရသမ္မဇဉ် ဆိုတာကတော့ ယောဂီရဲ့ ကျက်စားရာဖြစ်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှာ သမာဓိဉာဏ် မပြတ်ဖြစ် နေတာကိုဘဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဝိပဿနာ အရာမှာတော့ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မလို့ခေါ်တဲ့ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်အမူအရာတိုင်းကို ရှုမှတ်ပြီး မပြတ်သိနေတာကိုဘဲ ဂေါစရသမ္မဇဉ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီဂေါစရသမ္မဇဉ်ဟာ ဝိပဿနာရဲ့ အလုပ်စခန်းပါဘဲ၊ အလွန်လဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒီဂေါစရသမ္မဇဉ် ပြည့်စုံပါမှ အသမ္မောဟ သမ္မဇဉ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်မှာ ဒီဂေါစရသမ္မဇဉ်ကိုဘဲ ပဓာနပြုပြီး ဟောထားပါတယ်၊ အဋ္ဌကထာမှာလဲ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးနဲ့ ခွဲထားပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-

ဆွမ်းခံအသွားမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပါပြီး အပြန်ကျတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းမပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ၁-ပါးတဲ့၊ ဒီနေရာမှာ ဆွမ်းခံသွားတာ ပြန်တာနဲ့ ပြထားတာကတော့ ရှည်ရှည်ဝေးဝေး သွားရလို့ သတိလွတ်တဲ့ အလုပ်ထဲမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လေးစားမှုရှိ မရှိသိနိုင်အောင် ပြထားတာဘဲ၊ သို့ပေမယ့် ယောဂီဆိုယင် ကိုယ်နေမြဲနေရာ ကျောင်းမှာလဲ မပြတ်မစဲ အားထုတ်နေရပါတယ်။

ပြီးတော့ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စ တစ်ခုကြောင့် အသွားတုန်းက ကမ္မဋ္ဌာန်းမပါဘဲနဲ့ အပြန်ကျမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းပါတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ၁-ပါးတဲ့၊ ဒီ ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကတော့ ယာဂုသောက်ရင်း၊ ဆွမ်းစားယင်းပင် မင်ဖိုလ် ရောက်တတ်ပါသတဲ့၊ ဟိုးရှေးခေတ်တုန်းက သီဟိုဠ်ကျွန်း

ဆွမ်းစားဇရပ်တွေမှာ ဒီလိုယာဂုသောက်ရင်း ဆွမ်းစားယင်းနဲ့ မင်၊
ဖိုလ် ရောက်သွားတဲ့ ရဟန်းတော်တွေ အလွန်များသတဲ့၊ အရိယာ
မဖြစ်ဘူးတဲ့ နေရာကို မရှိလောက်အောင် များတယ်ဆိုဘဲ၊ ဒီတော့
ယခုနေအခါမှာလဲ စားယင်း၊ သောက်ယင်း မင်ဖိုလ် ရောက်တဲ့
သူတွေရှိတယ်ဆိုတာ ယုံကြည်သင့်ပါတယ်။

ပြီးတော့ အသွားရော အပြန်ရော နေ့ရောညရော ဘယ်အချိန်မှ
ကမ္မဋ္ဌာန်း မရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ၁-ပါးတဲ့၊ ဒီတတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့
ပမာဒဝိဟာရီလို့ ခေါ်ပါတယ်။ “အချင်းခပ်သိမ်း အမှတ်မရှိဘဲ
မေ့မေ့လျော့လျော့နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်”လို့ ဆိုတာပေါ့၊ ပြီးတော့ သူကို
နိက္ခိတ္တဓုရ ပုဂ္ဂိုလ်လို့လဲ ခေါ်ထားပါတယ်။ “ငါတော့ ဒီဘဝ
မင်ဖိုလ် မရနိုင်ပါဘူး၊ ရအောင်လဲ အားမထုတ်တော့ပါဘူး”လို့
ဝန်ချထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တဲ့ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်နာမ အတ္ထိတိပိ
သညံအကတွာ-လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း “ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုတာ ရှိတယ်”
လို့တောင် အသိအမှတ်မပြုဘဲ ပေါက်လွတ်ပဲစားနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တဲ့၊
အတော်ညံ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပါဘဲ၊ သို့ပေမယ့် ဒါထက်ဆိုးတာကတော့
သူများအတွက်ပါ ဝန်ချထားတာဟာ အဆိုးဆုံးပါဘဲ၊ ဘယ်လိုလဲ
ဆိုတော့ ယခုခေတ်မှာ မင်ဖိုလ် မရနိုင်တော့ဘူးလို့ ကန့်ကွက်
နေတာတွေပေါ့။

ဒီနေရာမှာ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားစရာကတော့ “ဆေး
နည်း ရှိနေယင် ဆေးဖော်ပြီး စားတဲ့သူမှာ ရောဂါပျောက်နိုင်တာလို့
ဘုရားစကားတော်တွေ ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး ပါရမီရှိတဲ့ သူတွေ
ဟာ အားထုတ်ပြီး မင်ဖိုလ်ရောက်နိုင်တယ်”ဆိုတာကိုတော့ မမေ့
သင့်ပါဘူး၊ ပြီးတော့ ကျမ်းဂန်အရဆိုယင်လဲ ယခုခေတ်မှာ မင်ဖိုလ်
မရနိုင်တော့ဘူးလို့ ဘယ်ကျမ်းဂန်ကမှ မဆိုတဲ့အပြင် သုတ်၊
အဋ္ဌကထာကြီးတွေမှာ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာအထိ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်

လို့တောင် ဆိုထားပါသေးတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံးပြထားတဲ့ ဝိနည်း အဋ္ဌကထာတောင်မှ အနာဂါမ်အထိ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အခိုင်မာဆုံး သာဓကစကားကတော့ “ဣမေ စ သုဘဒ္ဓဘိက္ခု သမ္မာဝိဟရေယျံ၊ အသုညော လောကောအရ ဟန္တေဟိ အဿ” လို့ဆိုတဲ့ ဘုရားမိန့်ခွန်းတော်ပါဘဲ။ ဒီမိန့်ခွန်းတော်မှာ “ဝိပဿနာယောဂီနဲ့ အရိယာတွေကသာ ကောင်းကောင်း နေသွားမယ်ဆိုယင် လောကမှာ ရဟန္တာတွေ မဆိတ်နိုင်ဘူး”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီစကားထဲက သမ္မာဝိဟရေယျံ ဆိုတဲ့ပုဒ်ရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ မှန်မှန်ကန်ကန် သိထားဖို့လိုပါတယ်။ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဟောပြောတိုက်တွန်းမှု မရှိဘဲ ကုပ်ကုပ် ကလေးကျင့်နေရုံနဲ့ အစဉ်အဆက် သာသနာ တည်သွားနိုင်ပါ့မလား၊ မတည်နိုင်ပါဘူး၊ အဆင့်ဆင့်ဟောပြော တိုက်တွန်းပေးမှ အရှည်တည်တဲ့ သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “သမ္မာဝိဟရေယျံ ကောင်းကောင်းနေတယ်” ဆိုတာဟာ ကိုယ်သိထားတဲ့ တရားကို အားထုတ်နည်းနဲ့တကွ တဆင့်ပြောပြပြီးတော့ သူတပါးကိုလဲ မိမိလို တရားရသွားအောင် တိုက်တွန်းပေးနိုင်ပါမှ ကောင်းကောင်းနေတယ် မည်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားပါတယ်။ ဒီနည်းအတိုင်းဆိုယင် တရားသိပြီး ပုဂ္ဂိုလ် ၁-ယောက်က ၂-ယောက်၊ ၂-ယောက်၊ ၁၀-ယောက်၊ တစ်ရာ စသည် ပွားပြီး သာသနာတော် တည်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီကောင်းကောင်းနေပုံထဲမှာ အားထုတ်နည်းနဲ့တကွ ဟောပြောတိုက်တွန်းတာဟာ ဖရိယတ်ဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဖရိယတ် မပါဘူးလို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။

ဒီတော့ သမ္မာဝိဟရေယျံ-ဆိုတဲ့အတိုင်း ဟောပြောတိုက်တွန်းမှု မရှိဘဲ ကောင်းကောင်းနေမှဟာ ယခုခေတ်မှာ ထင်ဏ်ရိနေတယ်

မဟုတ်လား၊ ရှိနေယင် "အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ"လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ရဟန္တာအထိ မဂ်ရောက်ဖို့လ်ရောက် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဆိတ်သုန်းဘဲ ထင်ရှားရှိနေတယ်ဆိုတာဟာ သေချာ နေတော့တာဘဲ၊ ပြီးတော့ မလွဲနိုင်တဲ့အကျိုးနဲ့ စဉ်းစားမယ် ဆိုယင်လဲ နည်းလမ်းမှန်အတိုင်း အားထုတ်ယင် မဂ်ဖို့လ် မရောက် တောင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဖြစ်ပြီး ပါရမီရင့်သွားနိုင်တာကတော့ ကျိန်းသေနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ အားထုတ်တာ ကိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မှန်ယင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ မတားမြစ်ထိုက် ပါဘူး၊ တားမြစ်ယင် "မဂ္ဂန္တရယ် ပြုရာလဲရောက်တယ်၊ ဗုဒ္ဓ သာသနာကို ပိတ်ပင် ဖျက်စီးရာလဲ ရောက်တယ်" ဆိုတာကို လေးလေးနက်နက်ကြီး စဉ်းစားကြစေလိုပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆွမ်းခံ အသွားရော၊ အပြန်ရော၊ နေ့ရော၊ ညရော၊ နိုးနေခိုက်မှာဆိုယင် ဘယ်အချိန်မှ ကမ္မဋ္ဌာန်း မလွှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ၁-ပါးတဲ့၊ ဒီစတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အကောင်းဆုံး၊ အမြတ်ဆုံး ပါဘဲ၊ ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကတော့ "ယခုဘဝတွင်လဲ အရဟန္တာဖို့လ် ရောက်နိုင်တယ်၊ စောစောက မရောက်တောင် သေခါနီးကျတော့ ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒီလို မရောက်သေးယင်လဲ နောင်ဘဝမှာ နတ် အဖြစ်နဲ့ ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒီလိုမှ မရောက်သေးယင်လဲ နောက် ဘုရားသာသနာကျတော့ ဒိပ္ပာဘိည စသောဂုဏ်ထူးတွေနဲ့ ထင်ထင် ရှားရှား ရဟန္တာကြီး ဖြစ်နိုင်တယ်"လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထား ပါတယ်၊ ဒီတော့ တရားအားထုတ်တဲ့သူမှာ ဘာမှ အားငယ်စရာ မရှိပါဘူး၊ မျှော်လင့်စရာတွေ အများကြီးရှိနေတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ဆရာတော်တို့က ဒီစတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အချိုးအစားအတိုင်း မိနစ်၊ စက္ကန့်မျှ မလစ်မလပ်စေဘဲ မပြတ်ရှုမှတ်ရတဲ့ ဂေါစရသမ္ပဇဉ် လုပ်ငန်းကို ညွှန်ပြနေတာဘဲ။ အမှတ်(၄) အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်

ဆိုတာကတော့ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အချက်တွေကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရှင်းလင်းစွာ သိသွားတာကိုဘဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလို အသိဉာဏ်ဟာလဲ ဂေါစရသမ္ပဇဉ် ပြည့် စုံတဲ့အခါမှာ အလိုလိုပင် ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ သူ့အတွက် တမင် သီးခြား အားမထုတ်ရတော့ပါဘူး။ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အစဉ်ကတော့ ယိမ်းသွားတိုင်း “ယိမ်းတယ် ယိမ်းတယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ဂေါစရသမ္ပဇဉ်အရ မပြတ်မှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတော့ ယိမ်းချင် သွားချင်တဲ့ စိတ်ကိုလဲ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သိသိ သွားပါတယ်။ တရွေ့ချင်း တောင့်တင်း လှုပ်ရှားတဲ့ ရုပ်တွေကိုလဲ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပိုင်းခြားပြီး သိသိသွားပါတယ်။ ဒီတော့ ယိမ်းတတ် သွားတတ်တဲ့ ငါကောင်ဆိုတာမရှိဘူး။ စိတ် အဆင့်ဆင့်နဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု ရုပ်အဆင့်ဆင့်မျှ ရှိတာဘဲလို့ ရှင်းရှင်းကြီး သိသွားပါတယ်။ ဒီလိုသိသွား တာဟာ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှကို စူးစိုက်ပြီး မပြတ်မှတ်သိရတဲ့ ဂေါစရသမ္ပဇဉ်ဆိုတာက ယောဂီရဲ့ အလုပ်တာဝန်၊ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အချက်တွေကို ရှင်းရှင်းကြီး သိသွားတဲ့ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ် ဆိုတာက သမာဓိဉာဏ် တရားရဲ့ အလုပ်တာဝန်လို့ ဒီလို ကိုယ်တာဝန် သူ့တာဝန် ခွဲခြားပြီး မှတ်ထားကြရမယ်။ ဒီလို မှတ်ထားပြီး အားထုတ်တဲ့အခါကျတော့လဲ ဂေါစရသမ္ပဇဉ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်အလုပ် တာဝန်ကိုသာ ကျေပွန်အောင် မှတ်ရုံကလေးသာ မပြတ် မှတ်သိ နေရမယ်။ ဒီလို ကိုယ်အလုပ်ကျေပွန်ယင် သမာဓိ ဉာဏ်တရား ကလဲ သူ့တာဝန်ကို သူဆောင်ပြီး အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ် ဖြစ်လာ ပါလိမ့်မယ်။

အချိန်ကနည်းသွားပြီ၊ တိုတိုဘဲ ပြောရတော့မယ်၊ အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာအရ တည့်တည့် ကြည့်တာလဲ မှတ်ရမယ်၊ စောင်းငဲ့ ကြည့်တာလဲ မှတ်ရမယ်၊ ဘယ်လိုဘဲ ကြည့်ကြည့် "ကြည့်ချင်တယ် ကြည့်တယ် မြင်တယ်" လို့ စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်။

သမိဉ္စိတေ ပသာရိတေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာတော်အရ လက်ခြေကို ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း "ကွေးချင်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်ချင်တယ်၊ ဆန့်တယ်" လို့ စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်၊ ဒါက အကြောင်းရှိလို့ ကွေးတဲ့ ဆန့်တဲ့အခါမှာ မှတ်ဖို့ပြောတာပါ၊ တမင်ကွေးကြည့် ဆန့်ကြည့်ပြီး မှတ်ဖို့ပြောတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။

သဃ်ာဋိပတ္တစိဝရဓာရဏေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာတော်အရ သင်္ကန်း သပိတ် အဝတ် အိုးခွက်စသော အသုံးအဆောင်များကို ကိုယ်တိုင် ယူတိုင်း "ကိုင်ချင်တယ်၊ ကိုင်တယ်" စသည်ဖြင့် စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်။

အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာတော်အရ စားတိုင်း သောက်တိုင်း စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်၊ ဒီနေရာမှာတော့ - မှတ်စရာတွေ အလွန်များတာဘဲ။

ဥစ္စာရ ပဿာဝကဓမ္မေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာတော်အရ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်တဲ့အခါမှာလဲ ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာတွေကို စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်။

ဂတေဋ္ဌိတေ နိဿိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှိ ဘာဝေ သမ္မဇာနကာရီ၊ ဒီဒေသနာတော်အရ သွားလျှင် ရပ်လျှင် ထိုင်လျှင် အိပ်လျှင် နိုးလျှင် ပြောဆိုလျှင် ဆိတ်ဆိတ်နေလျှင် အဲဒီကိုယ်အမူအရာတွေကိုလဲ အကုန်လုံး စေ့စေ့စပ်စပ် မှတ်ရမယ်။

အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုယင် နှုတ်ခမ်းလှုပ်မှု၊ လျှာလှုပ်မှု၊ မျက်စိ ဖွင့်မှု၊ မှိတ်မှု၊ မျက်တောင်ခတ်မှု၊ တိုင်အောင် ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှကို သေးသေးကြီးကြီး အကုန်လုံး စေ့စေ့စပ်စပ် စူးစိုက်ပြီး မှတ်သိနေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒီလို မပြတ် မှတ်နေယင် သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတော့ ပြုပြင် မယ်ကြံတဲ့ စိတ်ကလေးများကိုလဲ ထင်ရှား သိသိလာပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ စိတ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု ရုပ်အဆင့် ဆင့်နဲ့ တောင်းတင်းလှုပ်ရှားမှု ရုပ်အဆင့်ဆင့်ချည်းသာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ပြီး ပျောက်ပျက်သွားတာကို မပြတ် သိနေပါတယ်။ ဒီတော့ "အမူအရာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုတတ်တဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒီစိတ် အဆင့်ဆင့်နဲ့ ရုပ်အဆင့်ဆင့် ရှိတာဘဲ" လို့ အလိုလိုပင် အသိဉာဏ် ရှင်းသွားပါတယ်။ အဲဒါဟာ အသမ္မောဟ သမ္မဇဉ် ပါဘဲ။

မှတ်သိမှု - ဂေါစရသမ္မဇဉ်နဲ့ ရှင်းလင်း ဆုံးဖြတ်မှု အသမ္မော ဟသမ္မဇဉ်ဆိုတဲ့ ဒီဉာဏ် ၂-မျိုးဟာ တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့် ရင့်ပြီး နောက်ဆုံးကျတော့ ဒီလို မှတ်သိနေရင်းထဲကပင် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရအားလုံး ဆိတ်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားပါတယ်။ ဒီလို ဆိုက်ရောက်သွား အောင် အားထုတ်ကြဖို့ ယခု တစ်စွန်းတစ်စလောက်က ညွှန်ပြ ရတာဘဲ။

ကဲ-ဒီနေ့ တရားကို ဒီတွင်ဘဲ အဆုံးသတ်တော့မယ်။ နောက် သီတင်းနေ့မှာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်စဉ်များနှင့်တကွ အပြည့်အစုံ ဟောမည့် စတုတ္ထပိုင်းတရားတော်ကို ဆက်လက်၍ နာယူ နိုင်ကြပါစေ။

တတိယပိုင်းပြီး၏။

၁၃၁၃-၃၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၈-ရက်နေ့ညတွင်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရား
အသံလွှင့် ဟောကြားသည်

မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကြီး (စတုတ္ထပိုင်း)

ဒီကနေ့တော့ မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ဟောတော့မယ်၊ အလျင် နေ့များက ၃-ပတ်ဆက်ပြီး ဟောခဲ့တာဟာ ကာယာနုပဿနာမှာတော့ တော်တော်စုံသွားပါပြီ၊ ဒီကနေ့တော့ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မနုပဿနာများနှင့် တကွ ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့် တက်သွားပုံကို တော်တော် စုံလင်အောင် နာကြရပါလိမ့်မယ်၊ သို့ပေမယ့် သုတနဲ့ ကိုယ်တွေ့ မရှိယင်တော့ ခပ်ခက်ခက် ဖြစ်နေမှာပါဘဲ။

ဝိပဿနာရှုနည်းက သမထယာနိကနည်း၊ ဝိပဿနာယာနိကနည်းလို့ အခြေခံအားဖြင့် ၂-မျိုးရှိတယ်၊ သမထနိယာကနည်းဆိုတာက ဥပစာရ၊ အပ္ပနာဈာန်များကိုရအောင် အားထုတ်ပြီးတော့ အဲဒီဈာန်ကစပြီး ဝိပဿနာ ရှုတဲ့ နည်းပါဘဲ၊ ဝိပဿနာယာနိကနည်းဆိုတာကတော့ ဥပစာရ သမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိ ၂-ပါးလုံးကို မထူထောင်တော့ဘဲ ဝိပဿနာ သက်သက် ရှုတဲ့ နည်းပါဘဲ၊ ဒီနည်းမှာ "ဥပစာရ သမာဓိလဲ မပါဘူး၊ အပ္ပနာ သမာဓိလဲ မပါဘူး" ဆိုတာ ထင်ရှားလာအောင်လို့ သုဒ္ဓဆိုတဲ့ ပုဒ်နဲ့တွဲပြီး သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကနည်းလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်၊ ပြီးတော့ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သမထံ အနုပ္ပါဒေတွာဝလို့လဲ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်၊ သမာဓိ ၂-မျိုးကို မဖြစ်စေဘဲနဲ့ ရှုတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ သို့ပေမယ့် ရုပ်နာမ်တွေကို စူးစိုက်ပြီး ရှုနေရင်းပင် ဝိပဿနာ

ခဏိက သမာဓိက ထက်သန်စွာ ဖြစ်လာပါတယ်။ သူကလဲ ဥပစာရ သမာဓိလိုဘဲ အင်အားရှိတဲ့အတွက် နီဝရဏတရားတွေကို ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် များစွာသော အဋ္ဌကထာတွေမှာ ဒီဝိပဿနာခဏိက သမာဓိကိုလဲ ဥပစာရသမာဓိထဲမှာ ထည့်ပြီး မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ အခုလို ပြောနေတာကတော့ “သမာဓိကို သီးခြားမထူထောင်ပေမယ့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတာကို နားလည်စေချင်လို့ပါဘဲ။

ဝိပဿနာဆိုတာ “ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ ဝိပဿတိ” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း “နိစ္စ သုခ အနတ္တ” လို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေကို အဲဒီလို အစွဲအလမ်းတွေ ကင်းသွားအောင် ရှုရတာဘဲ။ ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ ဆိုတာကလဲ လူတိုင်းလူတိုင်း သန္တာန်မှာ ဒွါရဗြောက်ပါးက အထင်အရှားဘဲ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ မြင်ခိုက်မှာ မျက်စိနဲ့ အဆင်းဆိုတဲ့ ရုပ်ခန္ဓာလဲ ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ မြင်မှုဆိုတဲ့ နာမ်ခန္ဓာတွေလဲ ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ ကြားခိုက် နံခိုက် စားခိုက် တွေ့ထိခိုက် ကွေးခိုက် ဆန့်ခိုက် လှုပ်ရှားခိုက်၊ ကြံစည်စဉ်းစားခိုက်တွေမှာလဲ နည်းတူပင် ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ သို့ပေမယ့် “သတိမမူ - ဂူမမြင်” ဆိုတာလိုဘဲ ရှုမှတ်ခြင်းမရှိတဲ့ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဒီလို ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှေ့နောက် ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ တစ်ပေါင်းတစ်ခုထဲထင်ပြီး မြဲနေတဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်လို့လဲ စွဲလမ်းနေကြတာဘဲ။ ချမ်းသာကောင်းစားနေတဲ့ ငါကောင်၊ သတ္တဝါကောင်လို့လဲ စွဲလမ်းနေကြတာဘဲ။

မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ စူးစိုက်ပြီး “မြင်တယ် ကြားတယ်” စသည်ဖြင့် မပြတ် ရှုမှတ်နေယင်တော့ ထင်ရှားပေါ်လာ

တဲ့ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေကို တကန့်စီ တကန့်စီ ပိုင်းဖြတ်ပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဘဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိသိသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ပေါ်ဒိုက် ပေါ်ဒိုက်မှာပဲ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရပါတယ်။ သို့ပေမယ့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံး ရှုမှတ်နိုင်တာကတော့ သမာဓိဉာဏ် ရင်သန့်တဲ့ အခါကျမှဘဲ ပြည့်စုံပါတယ်။ အားထုတ်ခါစမှာတော့ အကုန်လုံး လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးပါဘူး။ အဲဒီလို အကုန်လုံး လိုက်ပြီး ရှုနေယင် အားထုတ်စပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမာဓိဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ (ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ “ထင်ရှားသိလွယ်တဲ့ ရုပ်ကလဲစပြီး ရှုရမယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ပြီးတော့ ရုပ် ၂၈-မျိုးထဲမှာလဲ အကြမ်းဆုံးဖြစ်တဲ့ မဟာဘုတ်ရုပ်ကြီးတွေကစပြီး ရှုရမယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီမဟာဘုတ် ၄-ပါးထဲက ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောဆိုတဲ့ ဓာတ် ၃-ပါးဟာ ထိတွေ့ပြီး သိရတဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်ချည်းပဲ။ ဒီတော့ ကိုယ်ထဲမှာ ထင်ရှား တွေ့ထိတာကို စူးစိုက်ပြီး “ထိတယ် ထိတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင် ခက်မာကြမ်းနုဆိုတဲ့ ပထဝီဓာတ်တွေကိုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပူနွေးအေးတဲ့ တေဇောဓာတ်ကိုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တွေကိုလဲ ထင်ရှားသိနိုင်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်အမူအရာ အတွေ့အထိများကို စူးစိုက်ပြီး မှတ်တိုင်း တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယော ဓာတ်ကိုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မှတ်တိုင်း ဓာတ် ၄-ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို လက္ခဏာရသ၊ ဟောဒီ ဓာတ် ၃-ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို သိတာကတော့ ကျိန်းသေနေတာဘဲ။ အာပေါဓာတ်ဆိုတာ ကတော့ တွေ့ထိရတဲ့ ရုပ်မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တွေ့ထိရာမှာ စိုက်ပြီး မှတ်နေယင်

ယိုစီးမှု၊ စိုထိုင်းမှု၊ ဖွဲစေးမှုဆိုတဲ့ အာပေါရဲ့ လက္ခဏာ ရသ စသည်နဲ့ မှန်ကန်စွာ သိသိသွားတယ်ဆိုတာကို နားလည်ထားရမယ်။

ဒီဓာတ်လေးပါးထဲက ဝါယောဓာတ် သိပ္ပံတစ်ခုကိုတော့ ပြလိုက်ရဦးမယ်။ “သွားတယ်၊ ရပ်တယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်တဲ့အခါမှာ ထောက်ကန် တောင့်တင်းမှုကို သိသိသွားတာက ဝါယောဓာတ်ကို ဝိတ္တုမှန်လက္ခဏာနဲ့ သိတာဘဲ၊ တရွေ့ချင်း ရွေ့ရှားမှုကို သိသိသွားတာက သမုဒီရဏရသနဲ့ သိတာဘဲ၊ ဆွဲဆောင်နေသလို၊ တွန်းပို့နေသလို သိသိသွားတာက အဘိနိဟာရ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ သိတာပဲ။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇောတို့ကို သိရာမှာလဲ ဒီနည်းအတိုင်းပါဘဲ၊ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုတော့ ဘယ်တရားပေါ်ပြန်ပြန် ထင်ရှားပေါ်လာတုန်းသာ စူးစိုက်ပြီးမှတ်၊ ဒီလို မှတ်ယင် အဲဒီတရားကို သူ့ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ သိသွားတာချည်းဘဲလို့ ကျိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ ဒီလို သိတာဟာ “လက္ခဏာ ရသ စသည်နဲ့ သိမ်းဆည်းရမယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နဲ့လဲ ညီနေပါတယ်။ ဒီလိုညီနေတာကလဲ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကိုက ဒီသတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်နည်းကို ယူပြီး ရေးထားလို့ပါဘဲ။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်ထဲမှာ ဝိပဿနာရှုပုံတွေကို အပြည့်အစုံဘဲ ဟောထားတယ်လို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ပြီး ဣရိယာပထပိုင်း၊ သမ္မုဇညပိုင်းများမှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ကိုယ်အမှုအရာတွေကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာပဲ မလစ်လပ်ရအောင် မပြတ် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရမယ်။ ဒီလို မှတ်နေဆဲမှာ ညောင်းမှု၊ ပူမှု၊ နာကျင်မှုစသော ဒုက္ခဝေဒနာတစ်မျိုးမျိုး ပေါ်လာပြန်ယင် အဲဒီဝေဒနာကိုဘဲ စူးစိုက်ပြီး မှတ်ရဦးမယ်။ သုခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ထင်ရှားယင်လဲ နည်းတူပဲ မှတ်ရမယ်၊ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့

ဝေဒနာကို ဒီလို မှတ်သိနေတာက ဝေဒနာနုပဿနာဘဲ၊ ဒီနေရာမှာ လဲ ကလေးအသိ၊ သာမန်လူကြီးအသိများနဲ့ ယောဂီရဲ့အသိ ထူးခြားပုံကို အဋ္ဌကထာမှ ရှင်းပြပါသေးတယ်။ သို့ပေမယ့် အချိန်က မလုံလောက်လို့ ဆရာတော်ကတော့ တိုတိုရှင်းရတော့မှာဘဲ၊ ယောဂီ ရဲ့အသိ ဘယ်လောက် ထူးခြားမြင့်မြတ်တယ်ဆိုတာကို သေသေ ချာချာ သိချင်ကြယင် ကျကျနနသာ အားထုတ်ကြည့်ကြပါ။ လေး ငါး ခြောက်ရက်လောက် အားထုတ်မိယင်ကို မမေ့နိုင်အောင် အသိရှင်းသွားပါလိမ့်မယ်။

ပြီးတော့ ကိုယ်အမူအရာတွေကို မှတ်နေဆဲမှာ ဟိုရောက် ဒီရောက်နဲ့ စိတ်ကူးတွေ ဖြစ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီ စိတ်တွေကိုလဲ မလွတ်စေနဲ့၊ ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း “သွား တယ်၊ ကြံတယ်၊ သိတယ်” စသည်ဖြင့် မှတ်လိုက်ရမယ်။ အဲဒါက စိတ္တာနုပဿနာဘဲ၊ ဒီစိတ္တာနုပဿနာကို “သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇနာတိ” စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာလဲ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာဘဲ မှတ်ရမယ်လို့ သေသေချာချာဘဲ ပြဆိုထားပါတယ်။

ပြီးတော့ ကာမစွန္ဒ ခေါ်တဲ့ လိုချင်နှစ်သက်မှု၊ ဗျာပါဒ ခေါ်တဲ့ စိတ်ပျက်မှု၊ ထိနမိဒ္ဓ ခေါ်တဲ့ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှု၊ ဥဒ္ဓစ္စခေါ်တဲ့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု၊ ကုက္ကုစ ခေါ်တဲ့ နောင်တပူပန်မှု၊ ဝိစိကိစ္ဆ ခေါ်တဲ့ ယုံမှားဝေဖန်မှု၊ ဒီနိဝရဏတရားဆိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ လိုချင်တယ် နှစ်သက်တယ် စိတ်ပျက်တယ် စသည်ဖြင့် မပျောက် မချင်း မှတ်ရမယ်။ အားထုတ်ခါစတော့ အတန်ကြာအောင်လဲ မှတ်ရတတ်တယ်။ သို့ပေမယ့် သတိ သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်လာတဲ့ အခါကျတော့ “လူကြီးက ဟဲ့-လို့ မာန်လိုက်တာနဲ့ ငြိမ်သွားတဲ့

ကလေးလိုဘဲ” တစ်ချက်တည်း မှတ်လိုက်ရုံနဲ့ နီဝရဏတွေ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို နီဝရဏ တရားတွေကို ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း ရှုမှတ်တာက ဓမ္မာ နုပဿနာရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဘဲ။

ဟော-အချိန်က နည်းသွားပြီ၊ ခန္ဓာ အာယာတန ဗောဇ္ဈင် သစ္စာတွေကိုတော့ ဟောချိန် မရှိတော့ဘူး၊ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကိုလဲ အတိုချုပ် ဟောရတော့မှာဘဲ၊ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရုပ်နာမ် အမူအရာတွေကို မပြတ်မှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ခဏိကသမာဓိ အားရှိလာတော့ မှတ်စိတ်က မှတ်ရာအာရုံမှာချည်း တန်းကနဲ စိုက်ကနဲ ကျကျသွားနေတော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ပျံ့လွင့်မှု မရှိတော့ ဘဲ မှတ်စိတ်ချည်း စင်ကြယ်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပါဘဲ။

အဲဒီအခါမှာ “တဒါရမ္မဏာ အရူပဓမ္မာ သယမေဝ ပါကဋ” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်းဘဲ မှတ်စိတ်ကလဲ သူ့အလိုလိုပင် ထင်ရှား နေတော့တာဘဲ၊ ဒါကြောင့် မှတ်ရတဲ့ ရုပ်နဲ့ မှတ်စိတ် နာမ်ဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ခု ၂-ခုတည်းသာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ဖြစ်နေတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ဒီတော့ ဒီ ရုပ် နာမ် ၂-ခုအပြင် ငါကောင် သတ္တဝါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး” ဆိုတာကို နှစ်နှစ်ဦက်ဦက်ဘဲ သဘောကျသွားပါတယ်၊ အဲဒါဟာ နာမရူပယရိစ္ဆေဒဉာဏ်နဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပါဘဲ။ ပြီးတော့ ကွေးချင်မှုစသော စိတ်အကြောင်းရှိမှ ကွေးမှုစသော ရုပ်အကျိုးဖြစ်နိုင်တာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ မြင်စရာ အဆင်းစသော အာရုံလဲရှိမှ မျက်စိ စသော တည်ရာလဲရှိမှ မြင်မှုစသော စိတ်နာမ် အကျိုးဖြစ်နိုင်တာကို လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ယောဂီဟာ မှတ်သိနေရင်းပင်

“အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှရှိတာဘဲ၊ ကွေးအောင်၊ ဆန့်အောင်၊ မြင်အောင်၊ ကြားအောင် ပြုလုပ်ပေးတဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး” ဆိုတာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောကျသွားပါတယ်။ ဒါကတော့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နဲ့ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဘဲ၊ ဒီဝိသုဒ္ဓိလောက်တော့ တကယ်အားထုတ်ယင် ၂ ရက် ၃ ရက်လောက်နဲ့ရောက်နိုင်ပါတယ်။

ပြီးတော့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပေါ်လာသမျှ အာရုံဟာ မကြာခင်ဘဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ မခံသာတဲ့ ဝေဒနာတွေကိုလဲ များစွာ တွေ့ရတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ”လို့လဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ ပေါ်မှုပျောက်မှုက နှိပ်စက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ မခံသာလို့လဲ ဆင်းရဲချည်းဘဲ”လို့လဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရတဲ့ သဘောချည်းဘဲ”လို့လဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ ဒါကတော့ သမ္မသနဉာဏ်ဘဲ။

ပြီးတော့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်ရတဲ့ အာရုံဟာ ပေါ်လာပြီးယင် ချက်ချင်းဘဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်နေရာက ရုပ်နာမ်ဟာ တခြားတစ်နေရာသို့ မရောက်ဘဲ သူ့နေရာမှာဘဲ ပျောက်သွားတာကို ရှင်းလင်းစွာ မျက်မှောက်တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပါဘဲ၊ ဒီဉာဏ်ကိုလဲ တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ယင် လေးငါးရက်လောက်နဲ့ ရောက်နိုင်တာဘဲ။

ဒီဉာဏ်ဖြစ်ခါစမှာ အလင်းရောင်တွေ ပီတိအရသာတွေ ပဿဒ္ဓိအရသာတွေ စိတ်ချမ်းသာတွေ ဒီလို အရသာထူးတွေကိုလဲ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်တော့ကမှ မတွေ့ဖူးတဲ့ တရားအရသာထူးတွေကို ခံစားပြီး အလွန်လဲ ဝမ်းသာနေမိတတ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေက

တော့ ဥပက္ကိလေသတွေဘဲ၊ ဒါတွေကိုတော့ မှတ်မှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်၊ ဒီဥပက္ကိလေအရာမှာ ပြောပြစရာတွေကတော့ အလွန်များတာဘဲ၊ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ဒုတိယတွဲမှာဘဲ ကြည့်ကြပါလေတော့။

ပြီးတော့ - မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်ရတဲ့ အာရုံရော မှတ်စိတ်ရော ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရပါတယ်၊ ပုံသဏ္ဌာန်အထည်ခြပ်မရှိဘဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ ဘင်္ဂဉာဏ်ဘဲ၊ တချို့က ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်အာရုံ ဝတ္ထုကြီးတွေ ဖုရိဖုရဲ ပြိုကွဲကြွေမှုပြီး ပျက်စီးသွားတာကို မြင်ယင် ဘင်္ဂဉာဏ်ဘဲလို့ ထင်မှတ်နေတတ်တယ်၊ အဲဒီလို ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ပျက်ကို မြင်တာကတော့ သမ္မသနဉာဏ်ပိုင်းမှာ တွေ့တာမျိုးဘဲ၊ ဘင်္ဂဉာဏ်မှာဟော့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ကို မထင်တော့ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အထည်ခြပ် ပုံသဏ္ဌာန်မထင်ဘဲ အာရုံရော မှတ်စိတ်ရော တစ်စုံလုံး တစ်စုံလုံး ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲ ပျောက်ပျောက် သွားတာကိုချည်း မပြတ်သိနေမှ ဘင်္ဂဉာဏ်လို့ သေသေချာချာ မှတ်ထားကြ။ ဝိပဿနာဟာ ဒီဘင်္ဂဉာဏ်အထိ အချိုးတကျဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒီဉာဏ်အထိ အချိုးကျလာယင် ဘယ၊ အာဒိနဝ၊ နိဗ္ဗိန္ဒ၊ မုဉ္ဇိတုကမျတာ၊ ပဋိသင်္ခါ၊ သင်္ခါရ ပေက္ခာ စသော အထက် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကတော့ အချိန်နည်းလို့ ချုံးပြီး အလွယ်တကူ ပြောတာပါ၊ အမှန်မှာတော့ မဂ်ဉာဏ် မရောက်သေးမချင်း အရှုပ်အထွေးကလေး တွေကတော့ ရှိနေသေးတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အားပေးပြုပြင်မည့် ဆရာရှိနေဖို့ဟာ လိုနေသေးတာပါဘဲ။

သို့ပေမယ့် - ရှုမှတ်မှု တစ်ခုတည်းကိုသာ အားကိုးပြီးတော့

ထင်ပေါ်သမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မဆုတ်မနစ် တစ်မှတ်တည်း မှတ်သွားယင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဉာဏ်တွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးတော့ နောက်ဆုံးမှာ ထူးခြားတဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ အနုလောမဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါတွေကတော့ မဂ်ဉာဏ်ဆီကို တစ်ဟုန်တည်း တိုးတက်သွားတဲ့ ဉာဏ်ထူးတွေပေါ့။ ဒီလို ထိုးတက်လာရာက အနုလောမဉာဏ်လဲ ဆုံးသွားရော။ ဂေါတြဘူဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်ပြီး သင်္ခါရဒုက္ခ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်အာရုံထဲသို့လဲ ဖြတ်ကန်ဆို ပြေးဝင်သွားပါရော။ အဲဒီလို အငြိမ်းဓာတ်ထဲသို့ ကျရောက်ပြေးဝင်သွားတာဟာ “ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗတံ နိရောဓဓမ္မန္တိ” ဆိုတဲ့ ပါဠိတော်များ၊ “အပ္ပဝတ္တမနပ္ပတ္တာ နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရောတိတိ ဝုစ္စတိ” ဆိုတဲ့ မိလိန္ဒပဉ္စာ တို့နဲ့အညီ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသွားတာပါဘဲ။ ဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသွားနိုင်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ နိဗ္ဗာန် သွားချင်ယင် သွားရအောင်လို့ လမ်းစလောက်တော့ ညွှန်ပြပြီးပါပြီ။ အပြည့်အစုံ သိချင်ကြယင်တော့ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကိုဘဲ စေ့စေ့စပ်စပ် ကြည့်ကြပါလေ။ တရားတော်ကိုတော့ ဒီမျှနဲ့ဘဲ အဆုံးသတ်တော့မယ်။

မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်ကို လေးလေးစားစား

အားထား ယုံကြည်နိုင်ကြပါစေ။

အားထား ယုံကြည်၍ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးကို ပွားများ

အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။

ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားထုတ်နိုင်ကြ၍ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို

အမြန်ဆိုက်ရောက်ကြပါစေ။

မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကြီး ပြီးပြီ။

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ဟောကြားတော်မူသော ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး ဆောင်ပုဒ်များ

၁-အစွန်းပယ်၊ အလယ်သွား

- ၁။ ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်။
 ၂။ မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒါလဲရှောင်ရမည်။
 ၃။ အစွန်း ၂-သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန်သည်။
 ၄။ လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်။

၂-မဂ္ဂင်ရှစ်တန် လမ်းမှန်၏သရုပ်

- မှန်စွာ မြင်သိ၊ ကြံမိ မှန်ကန်၊ (ပညာက္ခန္ဓာ ၂-ပါး)
 မှန်စွာပြော-ပြ၊ ရှာမှုလမ်းမှန်၊ (သီလက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)
 မှန်စွာကြောင့်ကြ၊ မှတ်ရမှန်ကန်၊ (သမာဓိက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)
 စူးစိုက်ကပ်၊ ရှစ်ရပ်မဂ်လမ်းမှန်၊ (သမာဓိက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)

၃-အနု အလတ် အရင့် မဂ္ဂင် ၃-မျိုး

- ၁။ မူလ၊ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။
 (မူလမဂ္ဂင်၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၊ အရိယမဂ္ဂင်)
 ၂။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

၄-သစ္စာလေးတန် အမှန်လေးပါး

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဆင်းရဲအစစ်အမှန်။
 ၂။ သမုဒယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အစစ်အမှန်။
 ၃။ နိရောဓသစ္စာ၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ အစစ်အမှန်။

၄။မဂ္ဂသစ္စာ၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ ဆိုက်ရောက်ကြောင်း အကျင့်
လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်။

၅-ဒုက္ခသစ္စာ

၁။ဖြစ် အို သေရေး၊ စိုးရိမ်ဆွေး၊ ငိုကြွေး ကိုယ်နာကျင်
၂။နှလုံးမသာ၊ စိတ်ပြင်းစွာ၊ ပူတာဆင်းရဲပင်။
၃။မှန်းသူနှင့်တွဲ၊ ချစ်သူကွဲ၊ ဆင်းရဲအမှန်ပင်။
၄။မရတာလို၊ ဒုက္ခဆို၊ တိုတို ပြောရလျှင်။
၅။စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ သစ္စာဒုက္ခပင်။

၆-ဥပါဒါနိနှင့် ဥပါဒါနုက္ခန္ဓာ

၁။ထင်လွဲ၊သာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ ၂-ဖြာ ဥပါဒါနိ။
၂။ငါ၊ ငါ့စွာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနုက္ခန္ဓိ။
၃။ရုပ်၊ ဝေ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာ ဤငါးတန်။

၇-သမုဒယသစ္စာ

၁။ကာမတဏှာ၊ ကောင်းနိုးရာ၊ သာယာနှစ်သက်မှု။
၂။ဘဝတဏှာ၊ တည်မြဲသာ၊ ထင်ကာနှစ်သက်မှု။
၃။ဝိဘဝမှာ၊ ပြတ်စဲသာ၊ ထင်ကာနှစ်သက်မှု။
၄။ဆင်းရဲပွားရန်၊ အကြောင်းမှန်၊ သုံးတန်တဏှာစု။

၈-နိရောဓနှင့် မဂ္ဂသစ္စာ

၁။တဏှာချုပ်က၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခအငြိမ်းမှန်။
၂။ငြိမ်းရာကိုပင်၊ ဆိုက်ရောက်မြင်၊ မဂ္ဂင် အကျင့်မှန်။

၉-ဉာဏ် ၃-ပါးနှင့် ၎င်းတို့၏ ဖြစ်ရာကာလ

- ၁။ ရှေ့နောက်ကာလ၊ မင်္ဂလာမှာ၊ လေးသစ္စာ၊ သိတာသစ္စဉာဏ်။
(သစ္စဉာဏ်သည် မင်္ဂ၏ ရှေ့ကာလမှာရော နောက်ကာလ
မှာရော မင်္ဂလာမှာရော ကာလသုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်သည်ဟု
ဆိုလိုသည်။)
- ၂။ သိသင့်၊ ပယ်သင့်၊ ဆိုက်၊ ပွားသင့်၊ သိနှင့်ကိစ္စဉာဏ်။
(ကိစ္စဉာဏ်သည် မင်္ဂ၏ ရှေ့အဖို့ကပင် သိနှင့်သည် ဖြစ်နှင့်
သည်ဟု ဆိုလိုသည်။)
- ၃။ ကိစ္စပြီးလျှင်၊ ပြီးကြောင်းမြင် ခေါ်တွင် ကတဉာဏ်။
(မင်္ဂကိစ္စပြီးသောအခါ၌ ပြီးကြောင်း ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်သော
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်-ကတဉာဏ် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။)

၁-သစ္စဉာဏ်၏ ကိစ္စ ၄-ပါး

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိရသည်၊ ဤသို့သိတာကို
ဟရိညာပဋိဝေဓ ခေါ်သည်။
- ၂။ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ရသည်၊ ဤသို့ ပယ်တာကိုပင်
ပဟာနပဋိဝေဓ ခေါ်သည်။
- ၃။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက် ပြုရသည်၊ ဤသို့မျက်မှောက်
ပြုတာကိုပင် သစ္စိကိရိယာပဋိဝေဓ ခေါ်သည်။
- ၄။ မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားစေရသည်၊ ဤသို့ဖြစ်ပွား
စေတာကိုပင် ဘာဝနာပဋိဝေဓ ခေါ်သည်။
- ၅။ လေးသစ္စာမှာ၊ နိရောဓ၊ မင်္ဂက သိမြင်လျှင်။
- ၆။ ပဋိဝေဓ၊ လေးကိစ္စ၊ ပြီးကြအားလုံးပင်။

ကန်တော့ခန်း

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသော အပြစ်ခပ်သိမ်း ပပျောက်ငြိမ်း၍ အသက် ရှည်စွာ အနာမဲ့ရေး ရန်ဘေးကင်းကြောင်း ကောင်းမှုမင်္ဂလာ ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာ ရတနာ တည်းဟူသော ရတနာမြတ်သုံးပါး (ဆရာသမား)တို့ကို အရှိအသေ လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မန်လျှော့ ကန်းတော့ ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

(ဆုပေးမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ရှိလျှင် ဤတွင်ရပ်ပါ)

ဆုပေးမည့်ပုဂ္ဂိုလ်မရှိလျှင် အောက်ပါဆုတောင်းကို ဆက်တောင်းပါ

ကန်တော့ရသော ဤကောင်းမှုကံ စေတနာတို့ကြောင့် အပါယ် ၄ ပါး၊ ကပ် ၃ ပါး၊ ရပ်ပြစ် ၈ ပါး၊ ရန်သူမျိုး ၅ ပါး၊ ဝိပတ္တိတရား ၄ ပါး၊ ဗျဿနတရား ၅ ပါး၊ အနာမျိုး ၉၆ ပါး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါးတို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ငြိမ်းသည်သာဖြစ်၍ မင်္ဂတရား ဖိုလ်တရား နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ရလိုပါ၏။(အရှင်ဘုရား)။

ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ဘုရားရှိခိုး

အစိန္တေယျ၊ အစိန္တေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ မကြံဆ မနှိုင်းယှဉ် နိုင်ကောင်းသော ဂုဏ်တော်အပေါင်း အနန္တနှင့် လုံးဝ ဥဿုံ ပြည့်စုံတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

၁။ (က)အရဟံ - လွန်ကဲထူးမြတ်သော သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ် ပညာဂုဏ် ဝိမုတ္တိဂုဏ် ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့် စုံတော်မူသောကြောင့် လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်း တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။

- ၁။ (ခ) အရဟံ - ဝါသနာနှင့်တကွ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၁။ (ဂ) အရဟံ - လောဘ ဒေါသ မောဟ အစရှိသော ကိလေသာ ရန်သူတို့ကို ပယ်သတ်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၁။ (ဃ) အရဟံ - သံသရာစက်၏ ထောက်အကန်တို့ကိုချိုးဖျက် တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၁။ (င) အရဟံ - မျက်မှောက် မျက်ကွယ် အချင်းခပ်သိမ်း စင်ကြယ်၍ ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - သစ္စာလေးပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို သူတစ်ပါးအထံ နည်းမခံဘဲ ကိုယ်တိုင်ဉာဏ် အဟုန်အစွမ်းဖြင့် စူးစမ်းရှာဖွေကာ မှန်ကန်စွာသိတော် မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော - ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူး ၃ ပါး၊ ဉာဏ်ထူး ၈ ပါး၊ စရဏမည်သော အခြေခံအကျင့်တရား ၁၅ ပါးတို့နှင့်ပြည့်စုံတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၄။ (က) သုဂတော - သတ္တဝါတို့အား အကျိုးများကြောင်း ဟုတ်မှန်သော စကားကောင်းကိုသာ မြွက်ဆိုတော်မူ တတ်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၄။ (ခ) သုဂတော - မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ တင့်တယ်သော အမူအရာဖြင့် ကောင်းစွာသွားခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း ရှိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၅။ လောကဝိဒူ - လောက၏ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၇၈ ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ဘုရားရှိခိုး

- ၆။ (က)အနတ္တရော - အမြင့်အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ် ပညာဂုဏ် ဝိမုတ္တိဂုဏ် ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ် တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် လောကဓာတ် အလုံး၌ အမြင့်အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၆။ (ခ) ပုရိသဒမ္မသာရထိ - ယဉ်ကျေး လိမ္မာ ပညာ အသိ မရှိကြသေး မပြည့်ဝသေး၍ ဆုံးမပေးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား ယဉ်ကျေး လိမ္မာ ပညာ ပြည့်ဝ အချိုးကျအောင် ဆုံးမသွန်သင်တော်မူတတ်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၆။ (ဂ) အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ - ဆုံးမထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ညွှန်ကြားသွန်သင် ပဲပြင်ဆုံးမမှု၌ အတုမရှိ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၇။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ - ချမ်းသာရကြောင်း လမ်းကောင်း ညွှန်ပြ ဆုံးမတော်မူတတ်၍ လူနတ်တို့၏ ဆရာမြတ်အစစ် ဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၈။ ဗုဒ္ဓေါ - တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- ၉။ ဘဂဝါ - ဘုန်းတော်အနန္တ ကံတော်အနန္တ ဉာဏ်တော် အနန္တ တန်ခိုးတော်အနန္တတို့ဖြင့် လုံးဝဥဿုံ ပြည့်စုံ တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

အရဟံ - အစရှိသော ကိုးပါးသော ဂုဏ်တော် ဆယ်ပါးသော ဂုဏ်တော် အနန္တဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် အပေါင်းတို့နှင့် ပြည့် စုံတော်မူသော သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကို ဘုရား တပည့်တော်သည် ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော် မာန်လျှော့ကန်တော့ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား။

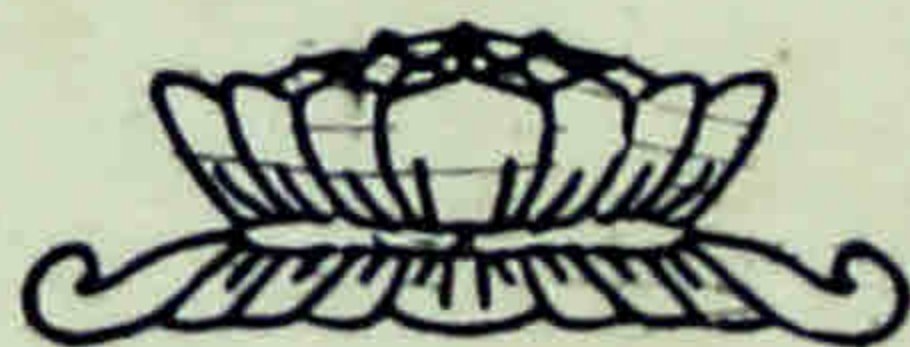
၁-အစွန်းပယ်၊ အလယ်သွား

၁။ ကာမချမ်းသာ၊ သုံးဆောင်တာ၊ ပယ်ခွာရှောင်ရမည်။

၂။ မသုံးဆောင်ဘဲ၊ ကိုယ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒါလဲရှောင်ရမည်။

၃။ အစွန်း ၂ သွယ်၊ လမ်းမှားပယ်၊ အလယ်လမ်းမှန်သည်။

၄။ လမ်းမှန်ကိုလျှောက်၊ ဉာဏ်မြင်ပေါက်၊ ဆိုက်ရောက်နိဗ္ဗာန်ပြည်။

၂-မဂ္ဂင်ရှစ်တန် လမ်းမှန်၏သရုပ်

မှန်စွာ မြင်သိ၊ ကြံမိ မှန်ကန်၊ (ပညာက္ခန္ဓာ ၂-ပါး)

မှန်စွာပြောပြ၊ ရှာမှုလမ်းမှန်၊ (သိလက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)

မှန်စွာကြောင်ကြ၊ မှတ်ရမှန်ကန်၊ (သမာဓိက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)

စူးစိုက်ကပ်၊ ရှစ်ရပ်မဂ်လမ်းမှန်၊ (သမာဓိက္ခန္ဓာ ၃-ပါး)